

Budget Umeå kommun år 2022

Omstarta Umeå!

Tillväxt, välfärd och trygghet –
för både stad och landsbygd!

Förord: Tillväxt för både stad och landsbygd

Moderaterna är Umeås största borgerliga parti. Vi är samlingspartiet. Vi förenar liberalism och konservatism, och har i den praktiska politiken ett pragmatiskt förhållningssätt för att åstadkomma bästa möjliga resultat för umeåborna och Umeås utveckling.

Vi står upp för vikten av tillväxt i Umeå, vilken måste komma både stad och landsbygd till del. Tillväxt är en nödvändig förutsättning för att kunna bryta arbetslöshet och utanförskap. Tillväxt står inte heller i motsats till ett bra klimat. Varje extra umeåbo i arbete och varje extra arbetad timme innebär ökade skatteintäkter och mer resurser att satsa på skolan, vården och andra delar av välfärden. Alla jobb behövs.

Vi är fortfarande inne i den pandemi som drabbade världen 2020, fylld av osäkerhet, konkurser, permitteringar och upppoffringar. Men det får inte hindra oss att planera för framtiden. En förutsättning för att säkerställa framväxt av nya jobb och en investeringsvilja är ordning och reda i den kommunala ekonomin. För oss är en stark ekonomi grunden i den ekonomiska politiken. Detta är viktigt för att säkerställa åtaganden i viktiga investeringar och framtida pensioner. Det är också viktigt att snabbt omstarta Umeå efter pandemin.

Skatten i Umeå är två kronor högre än flertalet jämförbara kommuner. Det innebär att en genomsnittlig familj i Umeå - där två vuxna arbetar - betalar ca 12 650 kr mer per år i skatt, än dem som bor i jämförbara kommuner. Det är inte rimligt. Lägre skatt gör det mer lönsamt att arbeta och främjar tillväxt, men är framförallt viktigt för att ge människor med små marginaler större ekonomisk frihet. Låg skatt är en viktig frihetsfråga. Ambitionen är att successivt sänka skatten med en krona under den kommande fyraårsperioden.

Vi vill se Umeå utvecklas till ”Storstaden” i norr; en modern urban miljö där människor kan förverkliga sina livsprojekt i en kreativ och fördomsfri miljö. I en kommun där människor mår bra, tror på sig själva och vågar gå sin egen väg kommer också fler att kunna förverkliga sina drömmar. Den täta stadens attraktivitet har många förklaringar – tätheten skapar ett större underlag för butiker, restauranger och andra verksamheter.

Likväl som vi siktar på att göra Umeå till det självklara storstadsalternativet i norra Sverige, så ska vi också se till att erbjuda de bästa levnads- och utvecklingsbetingelserna för boende och företagande på landsbygden. Var tredje kommuninvånare bor utanför Umeå stad och på landsbygden erbjuds några av de mest attraktiva livsmiljöerna i vår kommun. Befolkningsökningen på landsbygden håller jämna steg med utvecklingen av Umeås centrala delar. Andelen barnfamiljer och sysselsättningen på landsbygden är högre än i staden liksom även den disponibla inkomsten. Landsbygden fick ett ökat politiskt fokus i Umeå under förra mandatperioden och det måste fortsätta. Stad och landsbygd – båda delarna behövs!

Umeå ska vara en trygg kommun, utan s.k. utsatta områden. UmeBrå uppmärksammade 2017 en allvarlig utveckling med våldsbrottslighet, utpressning och knarkhandel - tendenser till ”social oro” i de nordöstra stadsdelarna. Sedan dess har bekymren fortsatt, trots insatser från såväl Polisen som kommunen. Skottlossningar har inträffat på Ålidhem, Ersboda och Mariehem, anlagda bilbränder, misstänkt anlagda bränder i fastigheter, rån, mordförsök, gängmisshandel m.m. Umeå kommun beslutade år 2018 om ett intensifierat förbyggande arbete och detta arbete ska nu fördjupas.

Brottsligheten måste minska och tryggheten öka. Vi moderater blundar inte för problemen, utan har en tydlig politik för detta.

*Anders Ågren
Kommunalråd, M*

Innehållsförteckning

En växande kommun	1
Förutsättningar för planperioden 2022–2024.....	2
Höga kostnader för kommunens olika verksamheter	8
En attraktiv och modern arbetsgivare.....	9
Hushåll med skattebetalarnas pengar - sänkt skatt är en frihets- och rättvisefråga!.....	11
Umeå växer med växande företag!	13
Pandemin kräver extra insatser för det lokala företagandet	16
Återstarta besöksnäringen.....	17
Regionsamarbete och kommunikationer	23
Sveriges bästa skola	26
En trygg äldreomsorg och funktionshinderomsorg.....	30
Umeå – Sveriges bästa idrottsstad!	34
Kulturen.....	36
Miljö och klimat.....	39
Ett jämställt Umeå	43
Öka tryggheten – minska brottsligheten	44
Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2022 - 2025.....	47
Övergripande mål för Umeås utveckling	47
Personalpolitiska mål	47
Finansiella mål	47
Regler för god ekonomisk hushållning	47
Budget 2022 och plan 2023–2025 för nämnderna	49
Nya uppdrag.....	50
Alliansens 19 gemensamma uppdrag	50
Moderaternas enskilda uppdrag	52
Fler jobb, arbetslinjen och bättre företagsklimat.....	52
Byggande och bostäder	52
En bättre skola.....	53
Tryggt att leva, bo och åldras i hela Umeå.....	54
Kultur och fritid	54
Personalpolitik	55

Trygghet och ordning.....	55
Övrigt	56
Yrkande.....	58
Moderaternas budget år 2022 (tkr)	59

En växande kommun

Umeå är sedan lång tid norra Sveriges tillväxtmotor. Umeå ska även fortsättningsvis ta på sig ledarskapet i norr för att dra till sig nödvändiga infrastruktursatsningar och företagsetableringar. Detta samtidigt som vi välkomnar den mycket positiva utveckling som nu sker även i andra delar av norra Sverige, däribland Skellefteå.

Det var Moderaterna som i fullmäktige år 2007 föreslog att Umeå kommun skulle höja tillväxtambitionerna till målet om 200 000 invånare senast år 2050. Det finns numera en bred acceptans för denna målsättning.

Umeås befolkning ökade förra året med 1323 personer. Vid årsskiftet var invånarantalet 130 224 personer. Glädjande är att vi ser en trend där vi lyckas konkurrera med andra stadsregioner i övriga delar av landet. Ett faktum är dock att över 6500 personer varje år väljer att flytta ifrån Umeå – tänk om fler av dessa valde att stanna i Umeå. Men det förutsätter fler jobb och bostäder. Pandemin har nu bromsat tillväxten inte bara i Umeå, utan även i andra universitetsorter och tillväxtregioner. Ju fler umeåbor, desto attraktivare blir det att flytta hit. En ökad befolkning leder till större arbetsmarknad och bättre karriärmöjligheter. Fler företag blir intresserade av att etablera sig här, vilket leder till fler jobb och det leder i sin tur till ökade skatteintäkter. Detta måste samtidigt ske med en fungerade integration, där inga utsatta områden tillåts utvecklas.

Ambitionen är att fortsätta utveckla Umeå till en modern miljö där människor kan förverkliga sina livsprojekt i en kreativ och fördomsfri miljö. I en kommun där fler mår bra, tror på sig själva och vågar gå sin egen väg kommer fler människor att kunna förverkliga sina drömmar. Självfallet ska vi erbjuda attraktiva livs- och boendemiljöer även utanför de centrala stadsdelarna. Vi vill möjliggöra för invånare att kunna bosätta sig i alla delar av Umeå kommun och ändå ha rimligt avstånd till basala servicefunktioner som livsmedelsbutiker, förskola, skola och äldreomsorg. Alla jobb behövs – privata, statliga, kommunala liksom inom regionen. De kommande åren måste vi fortsätta förnya och utveckla Umeå.

Förutsättningar för planperioden 2022–2024

Konjunkturen

Samhällsekonomin befinner sig våren 2021 i en återhämtningsfas efter pandemin. Under återstoden av året beräknar Sveriges kommuner och regioner (SKR) att konjunkturen stärks allt snabbare, något som skulle innebära att den kraftiga BNP-nedgången från 2020 hämtas igen redan till 2022.

I takt med att pågående vaccinering minskar smittspridning och vårdbelastning kommer de olika restriktioner som införts för att hantera pandemin minska eller upphöra. Flera av dessa restriktioner har haft negativ inverkan på de inhemska tjänstenäringarna och SKR beräknar att när restriktionerna lättar kommer hushållens konsumtion att öka. Något som kommer att påverka konjunkturen i positiv riktning redan under hösten 2021 och enligt SKR bidra till hög BNP-tillväxt under återstoden av 2021 och 2022.

Detta innebär även att antalet arbetade timmar i Sverige ökar under 2022. SKR påtalar dock att en förväntad uppgång i medelarbetstid tillfälligt kan begränsa uppgången av antalet sysselsatta i riket. Behovet av kompetens kommer i första hand att täckas av att redan anställda åter går upp i arbetstid. Något som understöds av att systemet för korttidspermitteringar nyttjas i lägre omfattning och att sjukfrånvaron minskar efter pandemin.

Detta medför att det kommer att dröja flera år innan arbetsmarknaden är återhämtad efter pandemin. Enligt SKRs prognos ebbar lågkonjunkturen ut först 2024. Trots lågkonjunktur och mycket omfattande finanspolitiska satsningar står de svenska offentliga finanserna starka.

Samtidigt återstår mycket arbete för att hantera pandemin globalt, något som kan komma att få inverkan på återhämtningstakten även i Sverige.¹

Bostadskonjunkturen

Utvecklingen på bostadsmarknaden utgör en väsentlig förutsättning för bostadsbyggandet och har stor betydelse för hushållens privatekonomi och för den totala samhällsekonomin. En högre grad av distansarbete och därmed hemarbete har påverkat såväl bostadspreferenser som boendemönster. Bostadsmarknaden har påverkats av Coronakrisen med stigande priser i Umeå kommun, Västerbotten och riket som helhet. Priserna på både bostadsrätter och småhus har stigit snabbare än inflationstakten med rekordhöga priser under 2020 som sedan fortsatt att stiga under början av 2021. På årsbasis har villapriserna i Umeå ökat med 7 procent medan bostadsrättspriserna ökat med 3 procent under det senaste året.

Lokal och regional konjunktur

De långsiktiga effekterna av pandemin och dess påverkan på framförallt världsmarknaden är fortfarande svår att bedöma. De olika konjunktur- och tillväxtbarometrar som finns pekar dock på att Norra Sverige och Umeå har en fortsatt god konjunktur bland annat kopplat till industri- och infrastrukturinvesteringar. Den exporterande industrisektorn går fortsatt starkt och Umeås position med en stark befolkningsutveckling, inslag av offentliga jobb samt ett diversifierat näringsliv ger sammantaget en tämligen ljus bild över möjligheterna till fortsatt tillväxt. Besöksnäringen och närliggande näringar är dock fortsatt under stark press. Pandemins längd samt eventuella ändrade beteenden kan påverka ungdoms- och instegsjobb. Hur snabbt den lokala konjunkturen återhämtar sig och när en full återgång sker är osäkert.

¹ SKR – Ekonomirapporten maj 2021 – Om kommunernas och regionernas ekonomi

Demografi

Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos förväntas antalet invånare öka med ca 567 000 personer till och med 2032. Andelen barn- och unga (0–18 år) beräknas för riket som helhet minska med 2,0 procent under perioden 2020–2032. Den nya prognosen påtalar även att andelen invånare i arbetsför ålder (20–64 år) ökar med ca 3,7 procent fram till 2032 samtidigt som hela 51 procent av den totala befolkningsökningen under perioden kommer att ske inom åldersgruppen 80 år eller äldre².

Befolkningsutvecklingen i Umeå

Den genomsnittliga befolkningsökningen i Umeå kommun beräknas till drygt 1 500 personer årligen. Ökningstakten är något lägre i början och slutet av prognosperioden med strax över 1 400 år 2021 och år 2032. Den största ökningen sker mellan åren 2027–2029 med runt 1 550. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2027. Befolkningsutvecklingen i årets prognos ligger något lägre än i fjolårets prognos. Det beror dels på en något svagare befolkningsökning år 2021 till följd av pandemins negativa inverkan på såväl flyttningarna inom landet som internationella, dels på ett lägre barnafödande främst i början av prognosperioden.

Fram till år 2032 ser vi ökande befolkning i alla åldersklasser. Andelen barn och unga (0–18 år) beräknas öka med 15 procent under perioden 2020–2032 samtidigt som gruppen i arbetsför ålder ökar med 12 procent. Även Umeås befolkningssammansättning åldras likt övriga rikets, även om konsekvenserna inte är lika stora. Fram till 2032 står åldersgruppen 80 år eller äldre för drygt 20 procent av den totala befolkningsökningen i Umeå kommun.

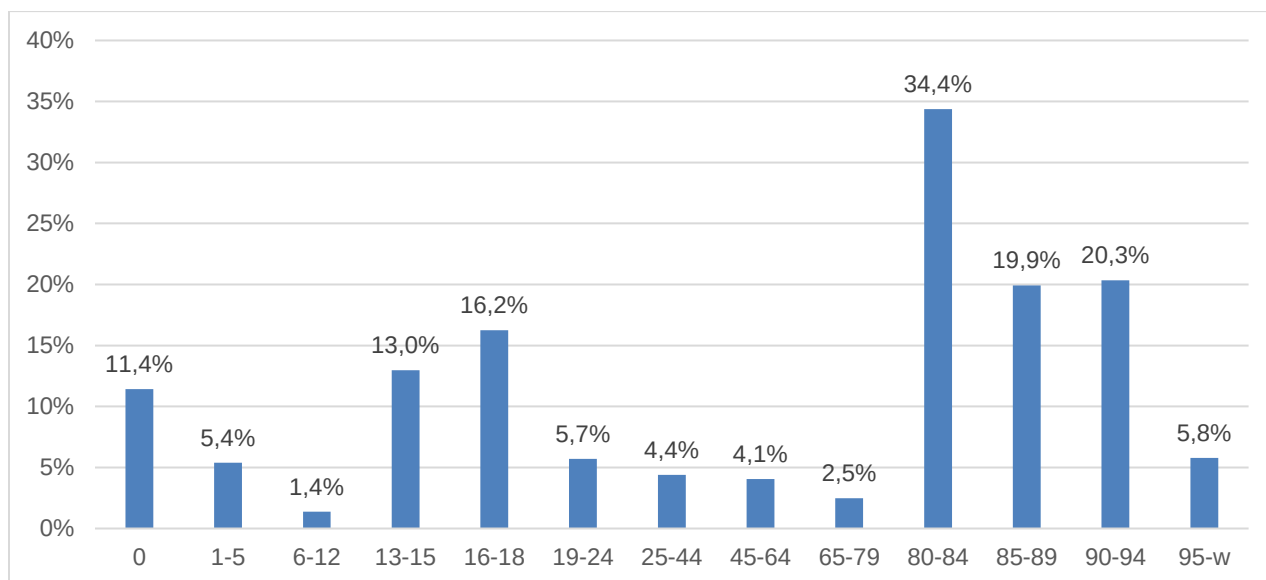

Diagram 1 - Umeå kommun - procentuell förändring av antalet invånare i olika åldersgrupper mellan 2020-2025

² SCB Sveriges framtida befolkning 2021-2070 - 28 april 2021

Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Umeå kommun (Mnkr)	2021	2022	2023	2024	2025
Umeå kommuns prognos över skatter och bidrag 29 april 2021	8 014	8 270	8 502	8 773	9 113
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	6 708	7 051	7 330	7 589	7 912
Inkomstutjämning	1 145	1 206	1 261	1 317	1 378
Kostnadsutjämning	-746	-729	-738	-756	-766
Regleringsbidrag	387	313	219	190	154
LSS-utjämning	158	176	178	180	182
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	6	0	0	0	0
Slutavräkning	109	0	0	0	0
Fastighetsavgift	247	253	253	253	253
Summa	8 014	8 270	8 502	8 773	9 113

Tabell 1: Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag 2021-2025

Kommunfullmäktige fastställde i oktober 2020 skattesatsen för år 2021 till 22,80 kr. En ökning av skattesatsen med en skattekrona motsvarar cirka 309 miljoner kronor i skatter och bidrag år 2022. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas öka med 256 miljoner kronor mellan 2021 och 2022.

År 2010 var kommunens låneskuld noll kr. Umeå kommuns låneskuld är idag 2 225,33 mnkr (2021-04-30)

Arbetsmarknad

Enligt arbetsförmedlingen prognos för 2021-2022 är det fortfarande ett allvarligt läge på svensk arbetsmarknad och återhämtningen på riksplanet bedöms ta tid. Trots att antalet sysselsatta beräknas öka från andra halvåret 2021 förväntas sysselsättningsgraden vid utgången av 2022 vara lägre än innan pandemin. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten för riket som helhet kommer att minska något under andra halvåret 2021 men ändå ligga kvar på en hög nivå under 2022.

Enligt arbetsförmedlingens prognos kommer återhämtningen för den svenska arbetsmarknaden ta tid och effekterna av pandemin kvarstå under lång tid framöver. Enligt arbetsförmedlingen har de som var arbetslösa redan före krisen fått en svårare situation och risken är stor för att antalet långtidsarbetslösa på riksplanet fortsätter att öka även framgent. Pandemin har även bidragit till att strukturomvandlingen på arbetsmarknaden nu går snabbare. Digitalisering och automatisering blir viktigare vilket ställer nya och högre krav på arbetskraftens kompetenser³.

Den regionala arbetsmarknaden

För norra Sverige och då främst för Västerbotten och Norrbotten har Arbetsförmedlingen en väsentligt mer positiv prognos än för riket som helhet. Under pandemin har arbetslösheten stigit något i både Norrbottens och Västerbottens län men Västerbotten har fortsatt lägst arbetslöshet i riket med 6,5 procent att jämföra med rikets 8,7 procent. Även Norrbotten med sina 6,9 procent ligger väsentligt lägre än riket som helhet. Arbetsförmedlingen

³ Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2020 - Utvecklingen på arbetsmarknaden 2020-2022 Arbetsförmedlingen analys 2020:12

bedömer att denna trend fortsätter och anledningen är främst att befolkningen i arbetsför ålder minskar samtidigt som efterfrågan på arbetskraft från företag och offentliga aktörer är fortsatt stark. De omfattande investeringar som aviserats både i Norr- och Västerbotten ökar behovet av arbetskraft inom i stort sett alla sektorer, något som innebär att inflyttningen till de två länen från övriga riket måste öka rejält för att täcka arbetsmarknadens behov.⁴

Kompetensbehov i Umeå kommun

Umeå kommuns personalavdelning har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2021 – 2031. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer att öka från 9 672 till 12 929. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 3 437 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 492 tillsvidareanställda under den närmaste 10-årsperioden⁵.

Nämnd (tillsvidareanställda)	Antal 2021	Pensionsavgångar 2021-2031	Övriga avgångar 2021- 2031	Rekryteringsbehov 2021-2031	Antal 2031
För- och grundskolenämnd	3368	-693	-1081	2203	3797
Individ- och familjenämnd	1781	-358	-1046	2633	3010
Äldrenämnden	1895	-377	-1107	2497	2908
Tekniska nämnden	934	-229	-282	697	1121
Gymnasienämnden	852	-245	-281	757	1083
Kommunstyrelsen	203	-50	-125	215	244
Kulturnämnden	201	-53	-48	141	241
Fritidsnämnden	174	-38	-70	143	209
Byggnadsnämnd	111	-25	-64	111	133
Umeå räddningsnämnd	76	-8	-11	34	91
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	57	-8	-28	48	68
Överförmyndarnämnd	20	-4	-5	13	24
S:a	9 672	-2 088	-4 148	9 492	12 929

Tabell 2 – Prognos över antal avgångar, rekryteringsbehov och antal tillsvidareanställda 2031 fördelat per nämnd

Strukturella faktorer

Pandemin påskyndar strukturomvandling?

Både arbetsförmedlingen och SKR lyfter i sina rapporter fram att även om olika branscher och företag påverkats i olika omfattning så har pandemin medfört strukturomvandlingar inom ekonomin som helhet. Pandemin och dess restriktioner har medfört ett snabbt införande av nya arbets- och produktionsmetoder, ofta med hjälp av digitala verktyg.

⁴ Arbetsmarknadsutsikter - Utvecklingen på arbetsmarknaden i Norrbottens och Västerbottens län i ett framtidsperspektiv Arbetsförmedlingen 18 mars 2021

⁵ Umeå kommuns kompetensförsörjningsprognos 2021-2031

SKR lyfter fram att antalet arbetade timmar under 2020 minskade väsentligt mer än nedgången för BNP, ett mönster som även återkommer i ett flertal andra länder. Enligt SKR innebär detta att rikets samlade produktion kan nås med en lägre relativ arbetsinsats än tidigare. Arbetsproduktiviteten, dvs förädlingsvärdet per timme, ligger våren 2021 högre än före pandemin. Även om en del av förändringarna det senaste året ej blir varaktiga är det troligt att Sveriges företag, myndigheter och kommuner kommer att stå kvar vid delar av de strukturella förändringar som genomförts under pandemin. Samtidigt påtalar SKR att denna utveckling i hög grad kommer att skilja sig åt mellan olika företag och branscher⁶.

Nettokostnadsavvikelser

Umeå har historiskt haft hög nettokostnadsavvikelse inom flera verksamheter. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Nedanstående tabell visar nettokostnadsavvikelsen i lagstadgad verksamhet i jämförelse med gruppen större städer.

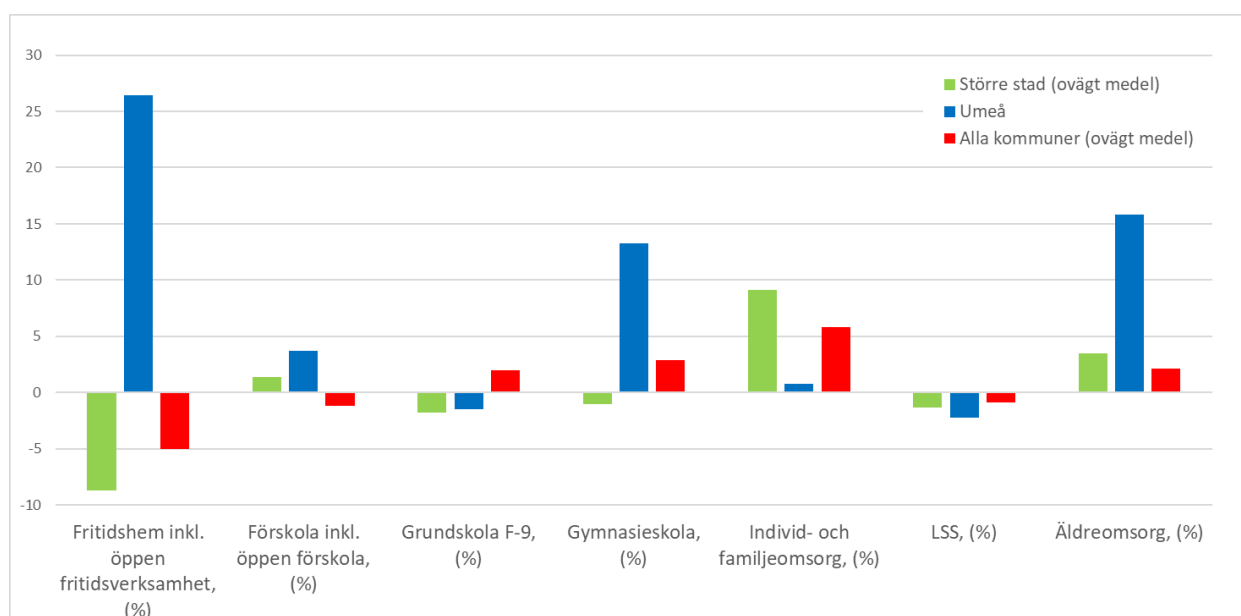

Diagram 2: Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse 2019 i lagstadgad verksamhet⁷.

När det gäller icke lagstadgad verksamhet finns inte jämförelsetal i samma omfattning, Umeå kommun har dock över tid haft höga ambitioner inom såväl kultur- som fritidssektorn, något som även framgår vid kostnadsjämförelser med andra kommuner.

⁶ SKR - Ekonomirapporten maj 2021 – Om kommunernas och regionernas ekonomi

⁷ Källa Kolada: observera att nettokostnadsavvikelse för 2020 publiceras först i september 2021

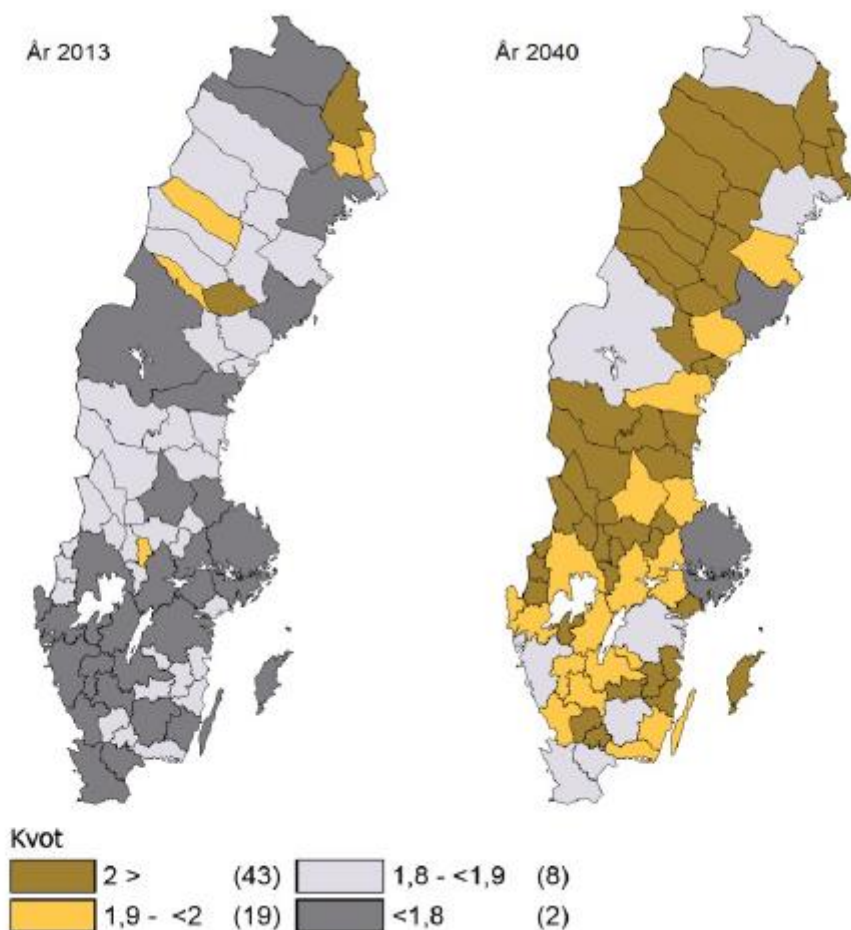
Försörjningskvotens långsiktiga utveckling

En annan strukturell faktor är den så kallade försörjningskvoten som uttrycker hur många personer varje person i de mest förvärvsaktiva åldrarna (20-64 år) förväntas försörja. En försörjningskvot på 1,58 innebär att 100 personer i förvärvsaktiv ålder förväntas försörja sig själva och 58 andra.

För i stort sett samtliga av Sveriges kommuner ökar försörjningskvoten fram till 2040, framförallt beroende på att andelen som är 65 år eller äldre ökar.

Även i Umeå bedöms försörjningskvoten långsiktigt öka, dock till väsentligt lägre nivåer än i övriga kommuner i riket. I kommunutredningens slutbetänkande lyfts Umeå med kranskommuner tillsammans med Stockholm-Uppsala fram som de enda av rikets regioner som 2040 beräknas ha en försörjningskvot under 1,8.⁸

Försörjningskvotens utveckling 2013-2040:

Figur 1: Umeå kommer även fortsättningsvis ha goda förutsättningar, många andra kommuner får fram till 2040 räkna med omfattande förändring av antalet personer i förvärvsaktiv ålder⁹.

Försörjningskvotens utveckling i Umeå

Denna bild bekräftas även av Umeå kommuns egen befolkningsprognos som visar att försörjningskvoten i Umeå kommun förändras relativt sakta under perioden 2022-2032. Från att 100 personer i förvärvsaktiv ålder ska försörja sig själva och 66 personer till under 2022 till att 100 personer i förvärvsaktiv ålder ska försörja sig själva och 68 personer 2032.

⁸ Källa: SCB samt Långtidsutredningen 2015; Bilaga 7 (SOU 2015:101)

⁹ Källa: Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Höga kostnader för kommunens olika verksamheter

En stark och hållbar kommunal ekonomi bygger på att så många som möjligt arbetar och betalar skatt. För varje person som lämnar försörjningsstöd för eget arbete stärks kommunens ekonomi med cirka 300 000 kronor. En tydlig arbetslinje, som ställer krav på att den som mottar försörjningsstöd ska öka sin anställningsbarhet, är grundläggande för en hållbar kommunal ekonomi. En avgörande förutsättning för en varaktigt hög sysselsättning är ett gott företagsklimat, så att fler jobb kan skapas i kommunen. Kommunen ska underlätta för företag att bedriva sin verksamhet. För att den kommunala välfärdens kärna ska ha tillräckliga resurser räcker det dock inte med högre intäkter, det kräver också att kostnaderna för andra verksamheter hålls nere.

Att kommunen prioriterar kärnverksamhet över annan verksamhet, och att detta sköts effektivt, är viktigt för att invånarna inte ska behöva betala för höga skatter. Det är också viktigt för att kunna höja kvaliteten i välfärden i ett läge där det går allt fler äldre på varje person som arbetar. Aldrig tidigare har en så stor andel arbetslösa haft så långt till jobb och egen försörjning.

Nettokostnadsavvikelsen är ett av de mest relevanta måtten vid jämförelser mellan kommuner på en övergripande nivå. Som tidigare nämnts i texten så har Umeå har historiskt haft hög nettokostnadsavvikelse inom flera verksamheter. Förvaltningen har även detta år visat hur Umeå kommuns verksamheter generellt ligger på höga kostnadsnivåer.

Genom att ta ut två kronor mer i skatt än jämförbara kommuner, så satsas det ca 600 miljoner kr mer varje år i kommunens verksamhet. Lägg till detta nettointäkterna från vattenkraften på omkring 120 miljoner kr. Umeå kommun satsar alltså ca 720 miljoner kr mer per år (!) än jämförbara kommuner på våra verksamheter. Utan att vi generellt kan se resultat i form av bättre kvalitet. Detta är ett stort bekymmer och uppenbarligen har vi mycket att lära av andra kommuner inom flera områden. Sedan har det gjorts medvetna satsningar inom kultur- och fritidssektorn, vilket resulterat i mycket höga kostnadsnivåer. Allt detta bekräftas i det underlag som presenterats för budgetberedningen, med undantag för ex grundskola och LSS som har lägre kostnader. Kostnadsbilden ser ut på följande vis.

Nettokostnadsavvikelse i procent för några av verksamheterna inom Umeå kommun (2019). Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Antalet miljoner kr som detta motsvarar varje år inom parentes:

Kulturverksamhet	87 %	(155 mnkr)
Individ- och familjeomsorg	0,8 %	(4 mnkr)
Äldreomsorg	15,8 %	(173 mnkr)
Förskolan inkl öppen förskola	3,7 %	(32 mnkr)
Fritidshem inkl öppen fritidsv	26,4 %	(53 mnkr)
Grundskola	-1,5 %	(-21 mnkr)
Gymnasie- och vuxenutbildning	13,3 %	(58 mnkr)
Fritid	17 %	(62 mnkr)
LSS	-2,2 %	(-19 mnkr)

En attraktiv och modern arbetsgivare

En viktig del i kommunens attraktivitet är att vara en modern och bra arbetsgivare. Umeå kommun står inför stora rekryteringsbehov. Kompetensförsörjningen är en stor utmaning. Umeå har förvisso bättre förutsättningar än många andra kommuner: vi har en bred arbetsmarknad, ett stort utbud av utbildningar, Umeå universitet och SLU, en positiv befolkningsutveckling och goda pendlingsmöjligheter.

Arbetsförmedlingens prognos fram till 2030 visar att i Västerbotten är det endast Umeå samt Vännäs och Bjurholm som kommer att ha en ökning av invånare i arbetsför ålder. Sammantaget innebär de demografiska förändringarna att den yrkesaktiva andelen av den totala befolkningen kommer att minska i samtliga län.

Umeå kommuns personalavdelning har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2021 – 2031. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun ökar från 9 672 till 12 929. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 3 437 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 492 tillsvidareanställda under den närmaste 10-årsperioden. Bedömningen understryker vikten av att ha en bra personalpolitik.

SKR har pekat ut nio strategier för att klara kompetensförsörjningen: Använd kompetens rätt, bredda rekryteringen, låt fler jobba mer, förläng arbetslivet, visa på karriärmöjligheter, skapa engagemang, nyttja tekniken, marknadsför jobben och underlätta lönekarriär.

Sjukfrånvaron i kommuner och regioner ökade 2020. Ökningen beror i huvudsak på pandemin – den har inneburit stora utmaningar i arbetsmiljön i sektorn. Sjukfrånvaron i kommunerna ökade från 6,7 procent 2019 till 8,3 procent 2020. Innan dess så hade sektorn minskat sjukskrivningarna tre år i rad för. Coronapandemin har inneburit att medarbetare uppmanats att stanna hemma vid minsta symptom på sjukdom. Det är sannolikt en mycket starkt bidragande orsak till att sjukfrånvaron ökat i kommuner och regioner, som annars haft en nedåtgående trend de senaste åren. För Umeå kommun så ökade sjukfrånvaron från 6,9 till 8,0 procent. Liksom landet i övrigt är det främst en effekt av pandemin. Vi ser fortsatt att sjukskrivningarna drabbar kvinnor hårdast. Män har ökat till 5,3 procent medan kvinnor ökat till 9,1 procent.

Samtliga förvaltningar har under 2020 påverkats av den pågående coronapandemin. Fokus har varit att hantera effekter av pandemin och åtgärder som syftar till att minska smittspridningen, minska oro och värna arbetsmiljön. Flera nämnder och bolag har med anledning av coronapandemin fått hantera nya frågor och prioritera om i ordinarie verksamhet. Under coronapandemin har sjukfrånvaron ökat, men samtidigt har kommunen erhållit ersättning från staten för sjuklönekostnader under pandemin. I vanliga fall drabbar dessa kostnader kommunerna. För 2019 var det exempelvis ca 89,9 miljoner kr i sjuklönekostnader inkl PO. Räknar vi in de indirekta kostnaderna (kostnad för ersättare, mertid, övertid, vikarie, produktionsstörningar, förseningar, kvalitetsbortfall, kvalitetsbristkostnader m.m.) har det enligt tidigare års bedömningar enligt förvaltningen kunnat räknas upp emot det dubbla per år.

Faktorer som enligt forskningen påverkar hälsan negativt är små möjligheter att påverka arbetssituationen kombinerat med höga krav och bristande stöd i arbetet. Likaså obalans mellan ansträngning och belöning samt rollkonflikter. Ledarskapets betydelse och ansvar, på olika nivåer i kommunen, kan därför inte tillräckligt understrykas och måste särskilt uppmärksammas under kommande år. En strävan måste vara att få mer självbestämmande för personalen ute i verksamheten, så att de bättre kan styra över sin arbetssituation. God kontroll och rättvisa ger enligt forskningen minskad risk för sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa. Bildandet av intraprenader för att öka frihetsgraden för de anställda är något som ska uppmuntras. Kommunen är Umeås största arbetsgivare och krafttag måste tas för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron. Tydlig ledning i en rimligt stor organisation kommer att minska sjukfrånvaron.

Som en del i att vara en modern arbetsgivare, och samtidigt minska sjuktalen, vill vi att all personal ska ges möjlighet att träna på arbetstid. Inom Umeå kommun har redan flera kommunala bolag insett fördelarna med detta. Bland de kommunala bolag som erbjuder möjligheten till träning på arbetstid för sina anställda finns Umeå Energi AB, VAKIN, AB Bostaden och UPAB. Sjukfrånvaron är betydligt lägre bland de anställda inom de kommunala bolagen jämfört med de anställda inom den kommunala förvaltningen. År 2010 avskaffade Umeå kommun friskvårdstimmen för de anställda inom förvaltningen. Det var ett misstag.

Genom ett återinförande av friskvårdstimme så uppmuntrar vi vår personal att träna, och det vinner alla på: arbetsgivaren som får lägre kostnader för sjukfrånvaro och den enskilde i formen av ett friskare liv. Fysisk aktivitet på arbetstid är positivt för hälsan. Detta finns som ovan beskrivet redan hos vissa av våra kommunala bolag, men bör gälla alla anställda inom Umeå kommun. Sedan kan det variera hur detta organiseras på de olika arbetsplatserna, det handlar ju om att anpassa scheman och annat. Ansvarig chef fattar beslut om exakt hur det ska lösas utifrån verksamhetens behov.

Jämställdhet och lika möjligheter är viktigt för att alla ska ha samma möjligheter till fria livsval. Alla ska behandlas lika oavsett kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, religiös uppfattning eller funktionsnedsättning. Lika lön för lika arbete ska vara självklart. Arbeten som bedöms som likvärdiga ska ha samma lönenivåer utan könsskillnader.

Ambitionen med att alla kommunanställda ska erbjudas anställning på heltid är korrekt. Men införandet borde ha skett utifrån verksamhetens behov, de anställdas önskemål och vad den kommunala ekonomin tillåter. Heltidsinförandet i Umeå kommun under senare år skapade negativa konsekvenser utifrån kommunens och nämndernas ekonomi, men även utifrån medarbetarnas arbetsvillkor. Inte minst det faktum att det till stora delar var ofinansierat.

Umeå kommun har, baserat på en överenskommelse mellan SKR och Kommunal från 2016, gått långt i tolkningen av densamma. Trots att överenskommelsen uttrycker en ambition mellan arbetsgivare och fack om att tillsammans över tid arbeta för att öka andelen heltidsanställda och erbjuda deltidsanställda att gå upp till heltid, så gick Umeå kommun längre. Umeå kommunfullmäktige har, efter förslag från Socialdemokraterna, beslutat att alla anställda ska ha rätt att arbeta heltid. Beslut finns också, enligt redogörelse i budgetberedningen från föregående år, om att alla nya medarbetare ska anställas på heltid och deltidsanställda med tillsvidareanställning ska erbjudas heltidsanställning. Detta trots att överenskommelsen mellan SKR och Kommunal inte gick så långt, samt att övriga fackliga organisationer inte har någon överenskommelse i detta avseende med SKR.

Införandet av heltid i vård och omsorg gick snabbt i Umeå kommun. Enligt en utvärderingsrapport så har inte någon annan kommun genomfört införandet på så kort tid. I de flesta kommuner har man haft en lång förberedelsestid med förstudier och pilotprojekt. I rapporter från verksamheterna konstateras att heltidsinförandet har inneburit att man har personal på delar av arbetsdagen, som saknar arbetsuppgifter men likafullt kostar pengar. Kommunen har alltså personal på tider när de inte behövs, för att kunna erbjuda heltid. I konflikt mellan mål och medel, gäller medel. Att erbjuda heltid liksom tillsvidareanställning till alla är en lovvärd målsättning, men kan bara genomföras i den mån verksamheten klarar av det utifrån tilldelade budgetramar och utan att försämra medarbetarnas arbetsvillkor vilket tyvärr blev följden i Umeå.

Pandemin har fått till följd att distansarbetet har fått sig ett uppsving. Sannolikt kommer många anställda i större utsträckning än tidigare vilja fortsätta jobba på distans, i den mån det är förenligt med jobbets karaktär, arbetsgivarens önskemål och personalens egna förutsättningar. Umeå kommun bör ha en positiv grundinställning till detta. En modern arbetsgivare måste ha en flexibel och positiv inställning till detta.

Hushåll med skattebetalarnas pengar - sänkt skatt är en frihets- och rättvisefråga!

Umeå kommun har en mycket hög kommunalskatt. Skatten i Umeå är omkring två kronor högre än flertalet jämförbara kommuner. Det innebär att en genomsnittlig familj där två vuxna arbetar betalar ca 12 650 kr mer per år i skatt än dem som bor i jämförbara kommuner. Umeåborna borde kunna kräva betydligt mer av service och välfärd med tanke på hur mycket mer pengar de betalar in jämfört med människor som bor i andra kommuner runt om i landet.

För oss är detta en frihets- och rättvisefråga! Av landets 20 största kommuner har Umeå kommun högst kommunalskatt. Av dessa 20 kommuner är 12 socialdemokratiskt styrda. Men alla kommuner klarar av att ha betydligt lägre skattenivå. Västerbottens läns landsting har dessutom under de senaste tjugo åren höjt skatten vid ett flertal tillfällen. Senast år 2012, 2016 och 2017.

En högre kommunalskatt, utan att kunna påvisa någon generellt högre kvalitet i verksamheterna. Svenskt Näringsliv publicerade hösten 2017 en rapport om att potentialen, vid en jämförelse med kommuner med hög kvalitet och låg kostnad, är skattesänkning för Umeå kommun på hela 4,35 (!) kr. Viktigt att påpeka är att det är en rent teoretisk framräkning, men det ger perspektiv.

De har jämfört ett antal kommuner, däribland Umeå, med de kommuner i landet som uppvisar högst kvalitet till låg kostnad. Det handlar inte om att personalen ska "springa snabbare". Det handlar om att bedriva den kommunala verksamheten mer effektivt. Det handlar om att politiken måste sätta upp tydliga och mätbara mål. Det måste bli en tydlighet i ansvar och befogenheter i organisationen. Ett ledarskap som möjliggör att arbetsmiljön förbättras och sjuktalen går ned. Att bättre nyttja personalens kompetens genom att sluta detaljstyra. Att bli bättre på att använda sig av ny teknik m.m. Detta är sådant som är framgångsfaktorer.

I Moderaternas förslag till budget för år 2022 sänker vi skatten i Umeå kommun med 15 öre och ambitionen är att återkomma med skattesänkingsförslag även kommande år. Snittet för landets alla kommuner är 20,71. Även efter vår skattesänkning med 15 öre, skulle Umeå kommun alltså ligga 1 kr och 94 öre högre än rikssnittet för landets alla kommuner. Det finansieras bl.a. via ramsänkningar – jmf med Socialdemokraterna och Miljöpartiet - för kulturnämnden, individ- och familjenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, samt kommunstyrelsen. Utöver en skattesänkning möjliggör dessa besparingar – jmf med S/MP - samtidigt satsningar på äldreomsorgen, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden.

Kommunalskatten påverkar alla med en inkomst och är den största enskilda utgiften för svenska familjer. Det finns partier som hävdar att det inte går att sänka skatten av ekonomiska skäl. ”Det går inte att hitta pengarna.” Så är det naturligtvis inte. Det handlar om att prioritera. Kommunalskatten slår hårdast mot dem med låga inkomster, eftersom dessa har små marginaler. Lägre kommunalskatt är en viktig del i att göra Umeå mer attraktivt och öka umeåbornas frihet.

I tabellen nedan ser vi hur skattesatserna ser ut för landets 20 största kommuner. Umeå ligger tyvärr i topp.

Kommunala skattesatser liksom landstingsskatt bland landets 20 största kommuner rangordnade högst till lägst (källa: SCB 2021)

Kommun	Skattesats kommun %	Region	Skattesats region %	Total skattesats %
Umeå kommun	22,80	Västerbottens län	11,35	34,15
Sundsvalls kommun	22,59	Västernorrlands län	11,29	33,88
Gävle kommun	22,26	Gävleborgs län	11,51	33,77
Eskilstuna kommun	22,02	Södermanlands län	10,83	32,85
Norrköpings kommun	21,75	Östergötlands län	11,55	33,30
Jönköpings kommun	21,64	Jönköpings län	11,76	33,40
Örebro kommun	21,35	Örebro län	11,55	32,90
Borås kommun	21,31	Västra Götalands län	11,48	32,79
Lunds kommun	21,24	Skåne län	11,18	32,42
Malmö kommun	21,24	Skåne län	11,18	32,42
Uppsala kommun	21,14	Uppsala län	11,71	32,85
Göteborgs kommun	21,12	Västra Götalands län	11,48	32,60
Halmstads kommun	20,98	Hallands län	11,40	32,38
Västerås kommun	20,36	Västmanlands län	10,88	31,24
Helsingborgs kommun	20,21	Skåne län	11,18	31,39
Linköpings kommun	20,20	Östergötlands län	11,55	31,75
Södertälje kommun	20,15	Stockholms län	12,08	32,23
Huddinge kommun	19,77	Stockholms län	12,08	31,85
Nacka kommun	18,23	Stockholms län	12,08	30,31
Stockholms kommun	17,74	Stockholms län	12,08	29,82
Genomsnitt:	20,90		11,51	32,41

Umeå växer med växande företag!

Ett gott företagsklimat i kommunen ger fler jobb och färre i bidragsberoende. Genom låg skatt och bra villkor för näringslivet kan kommunen främja ekonomisk tillväxt. Företagen i Umeå och deras 34 704 anställda bidrar tillsammans med omkring 9,6 miljarder i skatt till det offentliga varje år. Om alla företag med minst en anställd i Umeå skulle anställa en person till genererar det skatteintäkter som motsvarar 2587 förskoleplatser och 661 gymnasielärare. (*Svenskt Näringsliv, maj 2021*).

Förutsägbarhet, långsiktighet och tydlighet är tre nycklar till ett starkare företagsklimat. De privata företagen är grunden för att kommuner och regioner i nästa led ska kunna satsa pengar på välfärden. Varje dag fattas nya beslut om var företag ska etablera sig och människor ska flytta. Inför varje sådant beslut måste Umeå framstå som det mest attraktiva alternativet.

I Svenskt Näringslivs kommunranking erhåller Umeå kommun mediokra placeringar år efter år. En av landets högsta kommunalskatter, konkurrens från kommunen gentemot privata näringslivet, service och bemötande samt negativ attityd bland politiker till företagande är sådant som sticker ut. Umeå kommun ökade förvisso 27 placeringar år 2020 till plats 167 av landets 290 kommuner.

I undersökningen SmåföretagarIndex, som genomförs varje år av Småföretagarnas riksförbund, hamnar Umeå på plats 151 av 290 kommuner. I undersökningen kartläggs förutsättningarna för små och medelstora företag i Sveriges 290 kommuner. För varje kommun analyseras nio olika dimensioner av företagandets villkor på lokal nivå. Dimensionerna är: Lokal Marknad, Företagsamma per capita, Överlevnadsgrad, Trygghet, Kommunal Näringspolitik, Skolsystem, Demografi, Valfärdsåtagande samt Kapitalförsörjning.

I undersökningen som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) gör – Öppna jämförelser Företagsklimat 2020 – hamnar Umeå kommun på plats 133 av de sammanlagt 181 kommuner som ingått i rankingen. Bland kommuner med över 40 000 invånare, så är Umeå på plats 51 av 60 kommuner. Detta duger naturligtvis inte.

SKR:s öppna jämförelser om företagsklimat redovisar resultaten från Insikt – en kvalitetsmätning av kommunernas myndighetsutövning och service gentemot företag. Företagare får i undersökningen bedöma kommunernas service på sex myndighetsområden: brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd. Undersökningen genomförs bland företagare som haft ett ärende inom ett eller flera av dessa myndighetsområden. Det är helhetsbedömningen som ligger till grund för måttet ”nöjd-kund-index” (NKI). För Umeå kommun är det samma resultat som föregående år: 71 gällande NKI. För första gången mäts nu också företagares nöjdhet med kommunernas service inom upphandlingar.

För att skapa ett bättre företagsklimat måste näringslivsarbetet integreras i hela kommunen. Att ge företagen ett gott bemötande ska åligga varje förvaltningschef och varje handläggare, inte bara en näringslivsenhet. Målet ska vara att alla medarbetare ger en bra service och ett gott bemötande till de företagare som är i kontakt med kommunen. Näringslivsarbetet kan bidra till att öka effektiviteten i exempelvis arbetsmarknadsinsatserna genom att bidra med kontaktnät, mentorskapsprogram och nätverk hos lokala arbetsgivare.

En hörnsten är att säkra att kommunens arbete och myndighetsutövning är tillväxtfrämjande och genomsyras av näringspolitisk hänsyn. Det finns mycket att göra inom den egna kommunala organisationen, för att förbättra service och dialog med de lokala företagarna. Inom Umeå kommun finns det hög kompetens, ett brett engagemang och en stark förståelse för företagandets villkor. Men tyvärr är denna insikt inte lika påtagligt närvarande i exakt alla delar av Umeå kommuns olika verksamheter.

Den som startar eller driver ett företag är expert på sin verksamhet, men det är kommunen som är expert på de kommunala regelverken. Vår utgångspunkt är att företag vill göra rätt för sig och det gäller för kommunen att göra det lätt att göra rätt från början. Det är också det mest effektiva sättet att faktiskt få företagen att göra rätt. Kommunen ska alltid möta företag med respekt, en lösningsorienterad inställning och fokusera på att ge råd och vägledning för att det ska bli rätt. Alla tjänstemän som har företagsärenden ska utbildas i ett serviceinriktat förhållningssätt.

Ett växande Umeå är i behov av växande och framgångsrika företag – små-, medelstora- och stora företag – som genom arbetstillfällena och skattepengar till det offentliga bidrar till en god välfärd. 4 av 5 nya jobb skapas i småföretag. Detta måste tydligt återspeglas i den lokala kommunpolitiken för ett bättre företagsklimat. För att nå kommunens tillväxtmål krävs cirka 35 000 nya arbetstillfällena, främst inom tjänstesektorn. Samtidigt har 12 procent av företagen i Umeå någon gång övervägt att flytta sitt företag till en kommun med ett bättre företagsklimat (*Svenskt Näringsliv, maj 2020*).

Moderaternas ambition är att Umeå ska rankas bland de tio bästa kommunerna i landet när det gäller företagsklimat. När lokala företagare får frågan om vad som borde förbättras är de främsta svaren (presenterad maj 2021): Ökad förståelse från politiker och tjänstemän (52%), bättre dialog med kommunen (50%), snabbare handläggning (47%), fler bostäder (31%), förbättrad kommunal upphandling (31%). Således åtgärder vi till stor del själva råder över inom kommunen.

Det är av central vikt att få fler personer att starta företag, att befintliga företag växer och att fler företag väljer Umeå som lokaliseringsort. En ytterst viktig del i den fortsatta utvecklingen är att bli bättre på att attrahera riskkapital till vår kommun och region.

Kommunen kan förbättra villkoren för företagarna och bli bättre på att skapa förutsättningar för att fler ska kunna våga ta steget att starta eget: förkorta handläggningstider, inför utmaningsrätt, förbättra dialogen, avveckla osund konkurrens och sänka kommunalskatten. En arbetsgivare som vill etablera sig i Umeå och anställa människor ska välkomnas med öppna armar. Det är viktigt att väntetiden för att få mark anvisad därför hålls så kort som möjligt.

Pandemin kräver extra insatser för det lokala företagandet

Kommuner och regioner spelar en viktig roll i arbetet med att stötta svenska företagare genom krisen. ”All business is local.” Krisen är inte över – de vidtagna smittskyddsåtgärder med förändrade beteendemönster som följd fortsätter att drabba vissa företag hårt vilket medför att arbetslösheten ökar och intäkterna till vår välfärd minskar. För det offentliga är dock av allt att döma den värsta fasen avklarad och därmed finns möjligheten, och all anledning, att utvärdera åtgärder som vidtagits, hålla i nya välfungerande lösningar och utveckla vidare.

Att skatter inte höjs, utan helst sänks, och att kommunen kan vidta stimulansåtgärder för att stärka den lokala marknaden är en viktig grund och trygghet för det lokala näringslivet. Det är inte läge att bromsa, utan att i största möjliga mån gasa, när det gäller att förenkla för, och stötta, företagen. Det är viktigare än någonsin att politiken väljer att bana väg för företagen, och inte står i vägen. Pandemin har givit ett tillfälle att ytterligare belysa företagets samhällsbärande funktion. Vi föreslår bl.a. att kommunstyrelsen ser över vilka av de tillfälliga stöd som getts till näringslivet under Corona-pandemin som kan göras permanenta.

Ett enkelt och effektivt sätt att göra det mer attraktivt att starta upp företag i kommunen är att införa Rättviksmodellen. Som alltid gäller att myndighetsutövningen ska bedrivas på ett så serviceinriktat sätt som möjligt och ingen osund konkurrens får förekomma från det offentliga sida. Rättviksmodellen handlar om att minska regelkrångel för företagare utan att förändra lagar och regler. Många gånger är det istället tillämpningen som är problemet. Varje kommun har möjligheten att utveckla sin myndighetsutövning till en nivå som markant förbättrar företagsklimatet. I Rättvik har man gjort detta, och dessutom hjälpt flera andra kommuner. Det handlar ytterst om hur kommunen kommunicerar, tar ut avgifter och når rättelse utan att ta musten ur småföretagares kreativitet och drivkraft. Med en väg in, mindre byråkrati och enklare regler är det att slipa ner trösklarna. Det handlar bland annat om att ta bort förskottsbetalning för tillsyn och istället införa rådgivande samtal och faktura i efterskott.

Se över tillståndshanteringen med syfte att underlätta för välskötta företag. Umeå kommun skulle kunna skjuta upp återkommande tillsyn och kontroller under en tvåårsperiod. Att förlänga tillstånden till två år är också en åtgärd som minskar byråkratin för såväl företag som myndighet. Förenkla också för drabbade företag att återstarta genom att automatiskt förnya tillstånd för företagare som återstartar samma typ av verksamhet efter en konkurs med anledning av Covid-19. Moderaterna har också varit drivande i konkreta frågor som att avgiftsbefria uteserveringar och restaurangbåtar, slopade tillsynsavgifter för serveringstillstånd m.m.

Moderaterna har även lagt förslag om att tillåta mikrocatering i Umeå kommun, vilket hade kunnat underlätta för de lokala restaurangerna, som har det tufft p.g.a. rådande pandemi. Mikrocatering handlar om hemleverans av alkohol i samband med att kunden beställer hem mat. Det är catering till små, slutna sällskap i hemmiljö. Den som serverar alkoholen gör ålderskontroller och nykterhetskontroller, precis som på restaurang. Malmö, Växjö och Nacka är tre kommuner som har gjort en tillåtande tolkning av alkohollagen, som har möjliggjort mikrocatering.

Avgörande för företagen är att kapa kostnader. Därför är en viktig del för kommuner och regioner att göra en översyn vilka kostnader de ålägger sina företagare. Översynen bör syfta till att i så stor utsträckning som möjligt sänka de kostnader företagen har för den service de får i kommunen.

Stimulera tillväxt och handel genom att möjliggöra rörelse och resa. Många kommuner införde lättnader gällande parkeringsavgifter under förra våren. Moderaterna i Umeå har upprepade gånger föreslagit försök med avgiftsfri parkering i centrala Umeå, och detta förslag kvarstår. Möjlighet till uteservering året om bör naturligtvis finnas, om någon eller några restauranger skulle vilja köra på med det i likhet med alla åtgärder som kan stärka ”hemester-konceptet” och den hårt drabbade besöksnäringen.

Återstarta besöksnäringen

Besöksnäringen är viktig för Umeå och för hela vår region. Den har stor betydelse för både tillväxt och sysselsättning. Handel och restaurang har under senare år varit stor och växande näring, som till stor del har varit frukten av Umeås snabba tillväxt. Turism och handel är områden där många unga får sitt första jobb - något som är viktigt för möjligheten att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Kommunen måste bli bättre på att locka till sig såväl turister som arrangemang och konferenser i framtiden. Många planer har dock satts på ”paus” under 2020-2021 när Coronapandemin har drabbat världen.

Coronapandemin har naturligtvis haft en starkt negativ påverkan på Umeå kommuns besöksnäring. Restriktioner och effekter av pandemin har drabbat framförallt persontransporter, hotell, restauranger, evenemang, mötesanläggningar, resebyråer, arrangörer m.fl där företag och verksamheter är beroende av att människor reser och möts. Vi ser exempel på företag som i princip tappat hela sin omsättning. Utöver detta har även vissa delar av handeln påverkats negativt av förändrade arbets- och pendlingsvanor.

För besöksnäringen i Umeå, så är det internationella resandet en mindre andel än det svenska. Ungefär 85% av alla gästnätter var innan pandemin från Sverige. Just nu så är av förklarliga skäl majoriteten av alla gästnätter svenska. Vanligtvis är de största internationella besökarna från Norge, följt av Finland och sedan Tyskland.

Under 2020 så tappade Umeå i snitt 35% av sina gästnätter. Januari och februari var bra månader, men sedan slog pandemin till i mars och Umeå tappade 44% i april, 67% i maj etc. I juli hade Umeå ett tapp på 28%, vilket ändå visar att man lyckades fånga upp en del semestrande svenskar. Under 2021 så ser vi dessvärre ett fortsatt tapp. Januari -50%, februari -53% och mars -10%. I mars började man jämföra Coronaår med Coronaår, och det är oroväckande att Umeå fortsätter tappa i mars jämfört med mars året innan.

När världen öppnas upp igen efter pandemin, så är det viktigt att komma igång igen. Det handlar om att rädda arbetstillfällena och skapa förutsättningar för nya. Det är viktigt att kraftsamla och även fortsättningsvis aktivt arbeta för att fler konferenser och arrangemang förläggs till Umeå. Däribland via en extra satsning på Visit Umeå som redan tagits beslut om. Vi måste vara beredd på ytterligare insatser.

Intresset att besöka Umeå hade innan pandemin förstärkts tack vare bl.a. IKEA liksom shoppingcentret Avion shopping. Shoppingturism ökar i takt med att handel och turism samarbetar allt mer. Av detaljhandelns försäljning består hela tio procent av de pengar som turister spenderar. Samtidigt står handeln inför stora utmaningar från e-handeln och ändrade köpmönster.

Viktigt är samtidigt att centrumhandeln kan fortsätta utvecklas. En konkurrensfördel som brukar pekas ut för de halvexterna handelsområdena är att de erbjuder gratis parkering, medan det kostar att parkera inne i centrum. För att undanröja en del av konkurrensnackdelen finns möjligheten att erbjuda avgiftsfri parkering i de P-anläggningar och p-platser som UPAB ansvarar över för Umeå kommuns räkning. Vi moderater vill att detta införs på lördagar, under en begränsad tid av dagen då huvuddelen av affärerna håller öppet. Parkeringstillgången utgör i detta sammanhang både en viktig tillgänglighets- och konkurrensfaktor. Att införa helt avgiftsfri parkering i centrum är något vi övervägt, men detta är förenat med betydande ekonomiska konsekvenser vilket vi inte ser någon möjlighet att genomföra. Det skulle medföra en förlust för Upab på ca 36 mnkr per år, vilket hade behövts täckas med koncernbidrag.

Umeälven är en i många stycken outnyttjad resurs, och vi måste bli bättre på att ta emot turister som kommer med båt. Moderaterna vill därför gå från ord till handling när det gäller att förverkliga planerna på en ny gästhamn, centralt placerad i Umeå. Här vill vi möjliggöra en gästhamn, driven och finansierad av privata aktörer. Vi ska även se till att vårda det båtliv som redan idag finns. Handeln i Umeå går miste om många "turistkronor", när många med båt istället under sommaren väljer bort Umeå och åker vidare norrut eller söderut. Allt för få stannar till i Umeå pga bristen på gästbryggor och centralt belägen gästhamn. En annan sak som saknas är attraktiva ställplatser för husbilar och husvagnar, liksom ett s.k. "truck-stop". Även detta måste åtgärdas.

Vår ambition är att Umeå ska bli en ännu bättre turist- och studentstad. Då krävs det att politikerna lyssnar på de önskemål som finns; dels hos besökare och studenter, men även övriga invånare och företagare i Umeå. Detta gör vi bland annat genom att tillåta utökade serveringstillstånd på Umeås restauranger. Självklart ska restauranger och krogar kunna få utskänkningstillstånd till 03.00. Ingen restaurang blir tvingad att ha öppet längre, men att möjligheten finns anser vi moderater är ett steg i rätt riktning - detta skulle stärka mångfalden och valfriheten för besökare, invånare och företagare.

I andra städer så som Visby och Kalmar, vilka har tillåtit restauranger att utöka serveringstillstånd, visar även statistiken att antalet anmälda våldsbrott har minskat drastiskt, vilket är någonting väldigt positivt. I Visby gick de anmälda våldsbrotten ner med hela 73 % sedan de tillät restaurangerna att utöka sina serveringar 03.00 istället för 02.00. I Kalmar har krogskrelaterade bråk halverats sedan de tillät förlängda serveringstillstånd. De nya jobben skapas i många fall i turist- och restaurangnäringen, därför bör vi ställa oss positiva till att förlänga tiderna för serveringstillstånden.

Besöksnäringens återstart kommer emellertid att ta tid och Sveriges kommuner har en stor uppgift och ett stort ansvar att fortsätta vara en del av den återstarten.

Arbetslösheten på hög nivå – återupprätta arbetslinjen!

Vi måste bli bättre på att erbjuda möjligheter till arbete – arbeten för alla, oavsett bakgrund. Integrationen måste förbättras. Fler utrikesfödda måste arbeta och kostnaderna måste minska. Utanförskapet måste minska genom att de utrikesfödda i större utsträckning kommer in på arbetsmarknaden.

Sedan november 2019 då arbetslösheten låg på 5,2 procent, så har arbetslösheten i Umeå kommun ökat i 16 månader. I april 2021 vände emellertid utvecklingen då andelen arbetslösa sjönk något jämfört med året innan. Under april rapporterade Umeå en total arbetslöshet på 6,1 procent. Sett till antalet personer betyder det att 4 048 av 66 361 invånare i åldern 16 till 64 år i Umeå kommun var inskrivna som arbetssökande (tolv färre än i april i fjol). I april var 8,1 procent av 18–24-åringarna inskrivna som arbetssökande (motsvarande 642 personer).

Arbetslösheten bland utlandsfödda var 16,0 procent i Umeå under april månad, motsvarande 1 552 av 9 700 personer. Det är 0,8 procentenheter färre än vid samma tidpunkt i fjol (+51 om man räknar personer). Den senaste månadens nedgång innebär ett trenderbrott. Skillnaden i arbetslöshet mellan utrikesfödda och hela befolkningen är 9,9 procentenheter i Umeå. Det är en mindre skillnad än för ett år sedan.

Den minskande arbetslösheten gör att Umeå nu har i stort sett samma arbetslöshetsnivå som hela Västerbottens län. Sorsele har den lägsta arbetslösheten i länet (5,1 procent), medan Åsele har den högsta (9,1 procent). För att Umeå skulle komma ner i samma arbetslöshetsnivå som Sorsele skulle 664 personer behöva sysselsättas. I riket som helhet steg arbetslösheten i april jämfört med året innan (+0,1 procentenheter) och ligger nu på 8,2 procent.

I Umeå ser vi samtidigt på vissa håll en tilltagande segregation. Socialtjänsten ser sammanvägt att de socioekonomiska faktorerna är sämre på nordöstra stadsdelarna än snittet i Umeå. Större trångboddhet och större beroende av försörjningsstöd är exempel på det.

Antalet anmälningar till socialtjänsten har ökat med 300 procent från 2012 till 2019. Under 2019 inkom 3 367 anmälningar om barn som far illa. Socialtjänsten har tagit fram statistiskt underlag för att se hur anmälningar om barn som far illa är geografiskt fördelade. Andelen anmälningar för åldersgruppen 0–20 år skiljer sig kraftigt mellan olika stadsdelar och kan också variera kraftigt inom samma stadsdel. Det är dock en överrepresentation på de nordöstra stadsdelarna.

Jobb, språk och bostad är viktiga utgångspunkter för en bra integration. Genom arbetet lär man sig språket bättre och kommer lättare in i samhället. Alla som kan jobba ska ha ett jobb att gå till. Möjligheten till egen försörjning är en fråga om trygghet, frihet och delaktighet i samhället. Moderaterna vill införa ett bidragstak som innebär att det alltid lönar sig bättre att arbeta än att leva på olika bidrag.

Arbetslösheten är främst koncentrerad till personer med dåliga kunskaper i svenska eller bristfällig skolbakgrund. Här måste tidiga, konkreta och snabba insatser genomföras. De som behöver komplettera sin utbildning eller skaffa en ny yrkesutbildning ska kunna göra det omedelbart, utan onödiga väntetider.

För att lyckas med integrationen är det avgörande att fler invandrare arbetar och försörjer sig själva. Den svenska välfärdsmodellen bygger på att de allra flesta arbetar. Det är varken ekonomiskt eller socialt hållbart att mindre

än hälften av dem som invandrat och som är i arbetsför ålder är självförsörjande. Att personer som skulle kunna arbeta inte gör det är kostsamt för både individen och samhället.

Idag kan bidrag staplas på varandra så att det sammantaget inte lönar sig tillräckligt att börja jobba istället för att leva på bidrag. Detta är en viktig förklaring till det utanförskap som vi idag ser. För att arbetsinkomst ska bli mer lönsamt i förhållande till bidrag och för att fler personer ska jobba, vill Moderaterna på nationell nivå införa ett bidragstak för personer som lever på försörjningsstöd.

Bidragstaket ska utgöra en maxnivå för den samlade ersättning som mottagare av försörjningsstöd kan få. Utgångspunkten ska vara att ett hushåll utan skattepliktig inkomst maximalt ska kunna erhålla samlade bidrag som uppgår till 75 procent av den disponibla inkomst som hushållet skulle haft vid ett arbete till lägstalön. För att det ska göras effektivt krävs ett gemensamt statligt utbetalningssystem för offentliga bidrag.

Nyanlända har idag tillgång till ersättningar på samma villkor som övriga personer som arbetar eller bor i Sverige. Det enda undantaget är etableringsersättningen. I ljuset av den misslyckade integrationen på arbetsmarknaden och den stigande långtidsarbetslösheten behöver incitamenten för nyanlända att ta ett jobb förstärkas.

Moderaterna i riksdagen föreslår att ersättningen de första fem åren i Sverige sänks genom att etableringstillägget och rätten till kompletterande försörjningsstöd avskaffas samtidigt som etableringsersättningen förlängs till fem år. Det ska även krävas kvalificering genom arbete eller permanent och laglig bosättning till en rad bosättningsbaserade bidrag som till exempel flerbarnstillägget.

Ungefär en tredjedel av de nyanlända som kommer till Sverige saknar grundskoleutbildning från sitt hemland. En tillräcklig utbildning är en förutsättning för att få ett arbete och klara sin egen försörjning. För att kunna försörja sig själva måste alla som kommer till Sverige göra sitt yttersta för att bli anställningsbara utifrån arbetsmarknadens behov. Den utbildningsplikt som idag finns fungerar inte. Endast cirka 10 procent av de som omfattas av plikten deltar i reguljära studier. Inte ens en av fem ungdomar som saknar gymnasiebehörighet och som omfattas av plikten deltar i reguljära studier. Det behövs en utbildningsplikt som verkligen fungerar, och dagens form av plikt bör därför skärpas.

Målet om full sysselsättning är en hörnsten i Moderaternas politiska arbete. Skatte- och bidragssystemen bör reformeras i grunden för att pressa tillbaka utanförskap och för att se till att fler kommer i arbete. Det avgörande för sysselsättningen är arbetskraftsdeltagandet, som styrs av lönsamheten i att jobba. För allt fler styrs detta av försörjningsstödet och beskattningen av låga inkomster. Utgångspunkten behöver vara att ansträngningar ska löna sig mer och att bidragens totala andel av ekonomin ska minska. Varje krona i bidrag är en krona som istället kunde finansierat en trygg och tillgänglig välfärd med hög kvalitet.

Arbetet med att trygga och stärka arbetslinjen börjar till stor del i kommunerna. Försörjningsstöd får aldrig vara en permanent försörjningskälla, utan ett sista skyddsnät när inga andra inkomster finns. Kostnaderna har ökat under de senaste tre åren då staten (Arbetsförmedlingen och Migrationsverket) misslyckats med integrationen. År 2019 betalades 111,4 miljoner kronor ut i försörjningsstöd från Umeå kommun. I en högkonjunktur. Under 2020 – under pågående pandemi - har utbetalningen av försörjningsstöd fortsatt att öka och slutade för år 2020 på 115 miljoner kr. Hittills för 2021 har mer försörjningsstöd utbetalats på månadsbasis, än vad som är budgeterat. Det har under de första månaderna varit fler hushåll som haft behov av mer långvarigt försörjningsstöd.

Umeå ska tillämpa en strikt arbetslinje för att få försörjningsstöd, vilket innebär att man måste söka jobb från första dagen (om arbetsförmågan medger det) och att man ska delta i jobbsökande, samhällsnyttiga eller andra ändamålsenliga aktiviteter 40 timmar i veckan.

Runt om i Sverige rapporteras om omfattande fusk med bidragssystemen. Varje år betalar det svenska välfärdssystemet ut runt 18 miljarder kronor på felaktiga grunder, enligt en rapport från en statlig delegation. Oftast beror det på att de uppgifter som utbetalningsbesluten grundas på inte stämmer. Att stoppa fusk med välfärdssystemen, däribland sådant som har koppling till organiserad brottslighet, måste ha prioritet. Kända riskområden är utbetalningar av ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag och assistansersättning. Det kan också förekomma otillåten påverkan, t.ex. hot mot kommunala tjänstemän som fattar beslut om olika tillstånd och insatser.

Fusk med försörjningsstödet ska aktivt motverkas och där detta upptäcks måste det leda till konsekvenser. I M-styrda Sundbyberg började man 2017 genomföra frivilliga hembesök vid nya ansökningar om försörjningsstöd som en del i pågående utredningar. Resultatet blev att 24 procent av besöken ledde till avslag på ansökan om försörjningsstöd. Huvudorsaken till avslag på ansökningar var att personen inte bodde på den angivna adressen och att familjesituationen i vissa fall varit oklar.

S-styrda Södertälje har under lång tid haft stora problem med bidragsfusk, men kommunen har nu hittat ett sätt att komma åt fusket. Utbetalningarna av försörjningsstöd har halverats, med en nästan ofattbar summa på 100 miljoner om året, efter att kommunen lyckades upptäcka hur människor fuskade. En fungerande metod för att upptäcka fusket: hembesök till bidragstagare, möten för att visa att de personer som söker ekonomiskt stöd faktiskt uppvisar korrekt identitet, samt att man bor där man säger att man bor. I Sigtuna gör kommunen bedömningen att 60 procent av det som betalas ut i försörjningsstöd går till personer som inte har rätt till ekonomiskt bistånd.

Vi vill att tydligare kontroller och frivilliga hembesök införs även i Umeå kommun, i linje med vad som införts i andra kommuner som Solna, Sundbyberg och Södertälje. Vi har föreslagit det tidigare men blivit nedröstade. Nu är det hög tid att även Umeå kommun tar sitt ansvar för skattebetalarnas pengar. Detta innebär också att kostnaderna för försörjningsstöd bedöms kunna minska påtagligt. Med en tydlig arbetslinje och hårdare kontroller av försörjningsstöd så skall detta antal minska. Genom att arbeta på detta sätt, så bedömer vi att ramen för Individ- och familjenämnden inte behöver skrivas upp lika mycket som i S/MP-förslaget, utan ramökningen jmf budget 2021 blir med det moderata förslaget plus 23,2 mnkr.

Vi tillämpar nolltolerans mot fusk och överutnyttjande i såväl välfärden som bidragssystemen. Vid misstanke om brott ska alltid polisanmälan göras.

Flyktingmottagandet måste förövrigt bli mer kostnadseffektivt. Handläggningen av asylansökan måste ske snabbt och inte ta flera år som idag. Det är både omänskligt och kostar enorma summor. Från kommunens sida ska huvudfokus vara att de nyanlända snabbt lär sig svenska och kommer i egen försörjning, antingen via studier eller arbete. Vi vill se en ”integrationsplikt” i linje med vad som införts i Vellinge kommun, där den nyanlände lär sig svenska och där samhällsorientering är en obligatorisk del och omfattar grundläggande svenska normer och värderingar. Nyanlända ska inte heller ha någon förtur i exempelvis bostadsköer.

Vuxenutbildningen får samtidigt en allt mer central samhällsfunktion och är allt mer betydelsefull för att människor ska komma i arbete. Från att i första hand ha varit den andra chansen för unga som inte klarade gymnasiet till att också vara den första chansen för de som inte fått den någon annanstans. Båda dessa roller kommer framöver kombineras med ett växande behov av omställning mitt i livet. Sammantaget kommer efterfrågan på vuxenutbildning öka, samtidigt som resultaten – inte minst i SFI – är otillräckliga.

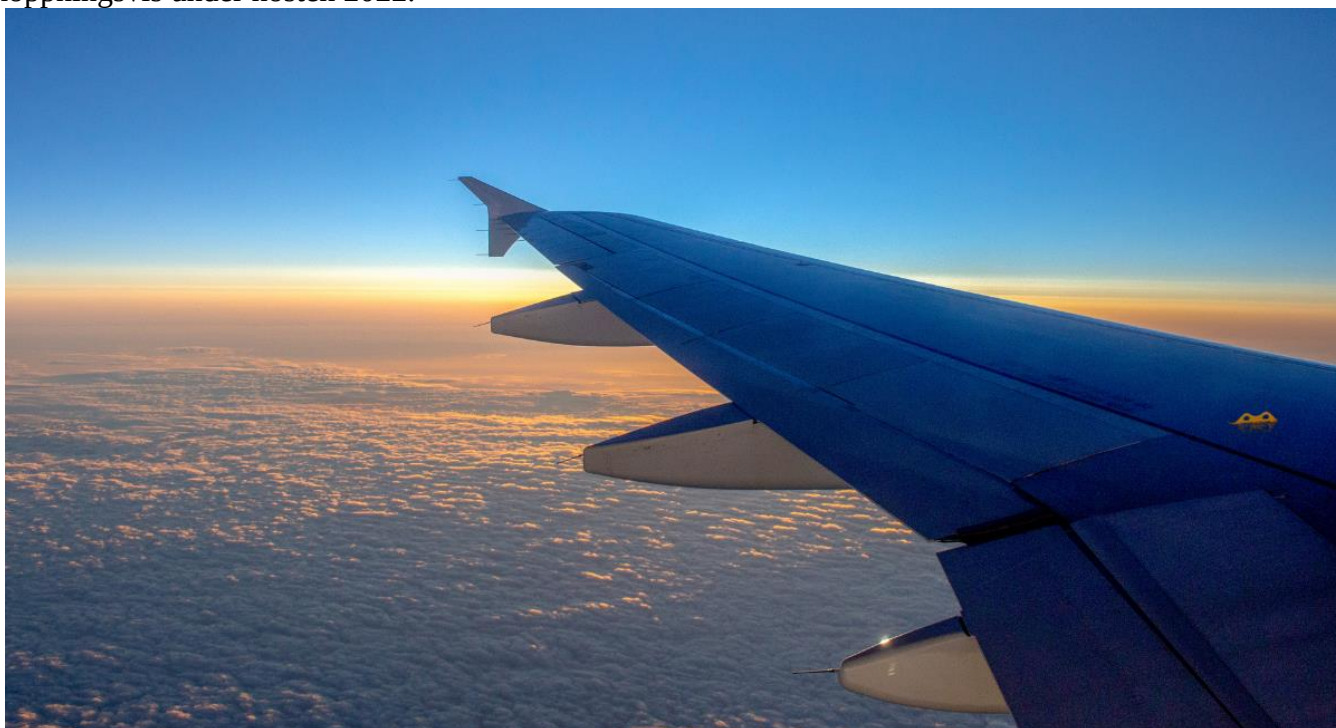
Regionsamarbete och kommunikationer

Ensam är sällan stark, och det är därför viktigt att kommunen verkar på de arenor och i de sammanhang som är gynnsamma för jobben i Umeå. Umeå ska i samarbete med andra aktörer – näringsliv, universitet och grannkommuner – göra vår region till det självklara valet för människor och företag som vill etablera sig. Samarbetet inom Umeåregionen ska stärkas och gärna utökas – nästa steg bör vara ett ytterligare fördjupat samarbete med Vasa stad. Under den närmaste tiden säkerställs färjeförbindelsen, genom bl.a. den nya färja som är under produktion och i slutet av juni 2021 ska påbörja att trafikera rutten.

Ett nästa mål är att arbeta för den långsiktiga visionen om en fast förbindelse över Kvarken. Ett sådant arbete kan koordineras av Kvarkenrådet, där Umeå kommun är medlem. Coronapandemin har inneburit att gränserna mot Finland och Norge i omgångar har varit stängda och detta har radikalt minskat resandet. För Umeå är det viktigt att dessa restriktioner hävs så snart det är möjligt, så att handel och transporter kan återupptas.

För Umeå är goda flygförbindelser till Stockholm och vidare ut i världen A och O. För några år sedan genomfördes en utbyggnad av Umeå Airport. Nästa steg måste vara att fullfölja planerna på nästa etapp, där tanken är att bygga på med ytterligare en våning på flygplatsbyggnaden. Låt oss gemensamt med Swedavia och andra intressenter påbörja detta så snart resandestatistiken motiverar detta. Pandemin har resulterat i ett dramatiskt tapp i antalet flygresenärer och bedömningen är att det kommer att ta tid att komma tillbaka till samma nivåer gällande flygandet. För Umeå och vår region är det samtidigt viktigt att flygandet kommer igång snart igen. Det är också viktigt att fortsätta agera för att staten inte lägger ned Bromma flygplats som har viktig betydelse för Umeås flygförbindelser. Utbygganden av Arlanda måste säkras innan sådana diskussioner börjar föras. Vi ska även bidra till det pågående arbetet med att utveckla vår region som en ”hub” för framtidens elflyg.

Viktigt för en bättre infrastruktur i norr är byggandet av Norrbottenbanan som kommer att bidra till en viktig länk för Umeå norröver men även knyta ihop Sverige med Finland och nordvästra Ryssland. Tack vare Alliansregeringen satsning år 2008 byggs Umeås ringled. Tyvärr inträffade nyligen en olycka med brobygget över Umeälven. Det återstår att se hur långa förseningar som orsakas av detta. Västra Länkens färdigställs förhoppningsvis under hösten 2022.

Bostadsbyggande – attraktiva livsmiljöer både i stad och på landsbygd

I Umeå råder fortsatt bostadsbrist. Kommunens mål är att bostadsbyggandet måste öka till 2000 bostäder per år, men hittills har inte resultaten varit i närheten av detta. År 2020 färdigställdes 412 bostäder. År 2019 ca 1000 bostäder, år 2018 ca 1400 och år 2017 ca 950. Prognosen för 2021 är omkring 700-800 bostäder. Bostadsmarknaden är inte i balans och det saknas bostäder. Det skulle alltså jämfört med tidigare år behövas en fyrdubbling av bostadsbyggandet för att nå upp till målsättningen 2000 bostäder per år. De privata aktörerna och det kommunala bostadsbolaget AB Bostaden måste tillsammans bidra för att öka takten.

Vi har sedan tidigare börjat inrikta oss på kortare tid för markreservation. Flexibla och mer generella detaljplaner med optimal volym och användning är också en viktig förutsättning. Kommunen behöver en långsiktig planering där det alltid finns en ”bank” med byggklar mark så att marknaden uppmuntras till att bygga efter invånarnas behov. Blandat boende i olika områden är eftersträfvansvärt.

Trots det är utbudet av villor extremt lågt, vilket vi måste tillgodose under kommande år. Under det senaste decenniet har småhusens andel av den totala produktionen legat på låga 17 procent. Småhusen är en viktig, men ibland förbisedd förutsättning, för kommunens utveckling. Många undersökningar genom åren visar dessutom att det är just i en egen villa många önskar att bo. Boendebarmetern är en återkommande undersökning som tar tempen på den svenska bostadsmarknaden. Bland svenska bolånetagare i åldersspannet 18–79 år anger mer än åtta av tio (84 procent) att de har villa som drömboende. Mer än var tredje (35 procent) anger att deras drömboende är en villa på landet. Umeå borde bli bättre på att erbjuda attraktivt boende i villa runt om i vår kommun.

Det är alltför långa väntetider när det gäller planhandläggning. Det kan dröja upp till 1,5 år innan en privat aktör ens får en planarkitekt tilldelad sitt ärende, och därefter kommer den sedvanliga planprocessen. Det leder till långa väntetider. De privata aktörerna måste själva kunna driva och bekosta planprocessens delar som inte är myndighetsutövning. Det medför flera positiva delar, där exploatören snabbare får fram sina projekt, marknaden bygger upp en kunskap för att utföra dessa tjänster samt att byggtakten hålls uppe.

Detta skulle även frilägga resurser för en snabbare handläggning inom kommunen. Vi skulle se ett betydligt högre tempo när det gäller att möjliggöra nya detaljplaner samt ökat byggande för såväl verksamhet som bostäder.

Överklagningar är också ett bekymmer då det innebär att ett stort antal bostadsprojekt stoppas upp. Hösten 2020 låg ca 1600 bostäder i överklagade detaljplaner i Umeå. Det är styrt av nationell lagstiftning. Sakägare ska självklart ha möjlighet att överklaga, men däremot så anser vi moderater att möjligheten att överklaga i instans efter instans – och därmed förhålla en process flera år - bör begränsas. Likaså bör bedömningen av vilka som kan vara sakägare begränsas jämfört med idag.

Vi anser att det kommunala bostadsbolaget AB Bostaden har en central roll att spela, när det gäller nyproduktion av hyresrätter. AB Bostaden har idag en dominerande andel – omkring 45 procent - av hyresrättsbeståndet i Umeå. Vi vill successivt avyttra ytterligare delar av fastighetsbeståndet för att möjliggöra dels ökade underhållsinsatser, dels ökad nyproduktion. AB Bostaden står inför stora utmaningar trots tidigare genomförd avyttring – ökad takt av nyproduktion men framförallt gällande ett stort upprustningsbehov av miljonprogrammet, vilket kräver kapitaltillskott. Fortsatt avyttring av Bostadens bestånd är därför en nödvändighet för att skapa utrymme för renoveringar och nybyggnationer. Avyttringen bör dessutom vara mer omfattande än den som genomfördes 2017. Det minskar samtidigt Bostadens dominerande roll på marknaden och släpper in fler förvaltande aktörer som kan dra sitt strå till stacken avseende nyproduktion av hyreslägenheter.

Det var välkommet att vi tillsammans med Socialdemokraterna under 2017 kunde enas om en avyttring av 8 procent av beståndet till Heimstaden: 1 601 lägenheter på Mariehem och Carlshem för ca 1,1 miljarder kr. Tio

bostadsbolag var intresserade att lägga bud, så det visar vilka goda möjligheter som ändå finns för att fortsätta en sådan politik.

Vi ska fortsätta förtäta och bygga centralt. Men trots den täta stadens fördelar är den svår att förverkliga p.g.a. otidsenliga regler. De normer och krav som nu finns gör det svårt att bygga den typen av miljöer som många efterfrågar. Därför måste hämmande regler och t.ex. strandskydd ifrågasättas. Moderaterna i Umeå vill ta bort lokala "kvadratmeterregler" som styr storleken på friyta mm och ersätta dem med kvalitetskrav. Översiktsplanen borde omarbetas så att kvalitetskrav ställs på friyta, istället för lokala kvadratmeterregler. En stads charm handlar om en mångfald i byggnationen. Höga och låga hus ska kunna samsas och skapa variation.

Sävar, Holmsund/Obbola och Hörnefors ska fortsätta att växa. Umeås kommundelar erbjuder en attraktiv livsmiljö och utgör ett viktigt fortsatt område för utveckling. AB Bostaden ska i alla lägen beakta möjligheten till nyproduktion och bygga lägenheter utanför de centrala stadsdelarna. Det kan handla om kommunelsentra, men även i byar med omland som exempelvis Taveljö, Sörmjöle, Bullmark, Botsmark, Yttersjö, Hissjö, m.fl. Fler områden måste öppnas upp för bostadsbyggande.

För att understryka kommunens ansvar även för utvecklingen utanför centrala stadsdelarna, föreslår vi att ge AB Bostaden ett särskilt direktiv. Nämligen att alltid ta i beaktande möjligheten att vid nyproduktion bygga utanför de centrala stadsdelarna och utanför kommunelsentra. Vi har ett ansvar för hela kommunens utveckling. Det ökar samtidigt möjligheterna att faktiskt uppnå befolkningsmålen och göra Umeå till ett starkt tillväxtalternativ till de större städerna i södra Sverige. Liksom vi siktar på att göra Umeå till det självklara storstadsalternativet i norra Sverige, så ska vi också se till att erbjuda de bästa levnads- och utvecklingsbetingelserna för boende på landsbygden inom våra kommungränser.

Sveriges bästa skola

Sveriges bästa skola – för varje elev – varje dag. Så sammanfattas vår ambition för Umeås skolor. Skolan ska vara en trygg plats för alla barn och elever, där lärarna får fokusera på undervisning och kunskap står i centrum. Vi ökar ramen till för- och grundskolenämnden med 67,2 mnkr, vilket är 10 miljoner kr mer än S/MP-budgeten. Även om det inte är resurserna i sig som är det avgörande, så vet vi att just grundskolan har lägre kostnadsnivåer än snittet.

Det viktiga är inte vem som är huvudman för en skola – det viktiga är hög kvalitet. Att få välja skola och förskola skapar trygghet. 3 av 4 föräldrar och elever anser det vara positivt att kunna välja skola. Det ska finnas lättillgänglig och relevant information om alla skolor och om vilka fristående och kommunala utbildningar som erbjuds i kommunen, så att det blir lättare för föräldrar och elever att välja skola. Val av skola ska bli obligatoriskt. En sådan motion blev nedröstad i fullmäktige våren 2017, men vikten av att införa ett aktivt och obligatoriskt val av skola kvarstår.

För att Umeå ska kunna bli den främsta skolkommunen krävs förändringar. Studieresultaten i våra skolor är trots goda förutsättningar inte tillräckligt bra. Detta märktes tidigare i SKR:s Öppna jämförelser mellan landets olika kommuner, gällande t.ex. genomsnittligt meritvärde årskurs 9. Väger man in elevernas förutsättningar, det s.k. sammanvägda resultatet, hamnade Umeå på plats 110 av 290 kommuner i den senaste publicerade jämförelsen från 2017. I en undersökning som publicerades 2019 från Lärarnas Riksförbund hamnade Umeå kommun på plats 267 av landets 290 kommuner när det gäller elevresultat justerade för kommunegenskaper. Alltså hur bra man presterar utifrån förutsättningarna (Genomsnittligt meritvärde i åk 9, föräldrarnas utbildningsbakgrund, antalet nyanlända elever samt SCB:s socioekonomiska index).

I rankingen som publicerades av Lärarförbundet i november 2020 tappade Umeå i placeringar, från plats 40 till plats 67. Umeå kommun är medelrankad när det gäller meritvärdet i årskurs 9 jämfört med andra kommuner och rankas på plats 126 av landets kommuner. Det är ett kriterium som bygger på elevernas genomsnittliga meritvärde justerat för socioekonomiska förutsättningar.

Grunden läggs redan i förskolan och här är det viktigt att möjliggöra goda förutsättningar genom lagom stora barngrupper.

Alla skolor i Umeå, oavsett om de är friskolor eller kommunala skolor, ska befrias från onödig politisk detaljstyrning och ha rätt att själva ansvara för sin ekonomi, sin personal, profil och sina studieresultat. Det skapar också goda möjligheter, inte minst för byaskolor och mindre skolor på landsbygden runt om i vår kommun att kunna utvecklas och få styra över sin egen framtid. Så länge det finns elevunderlag, personal och ekonomi att bedriva verksamheten behöver ingen vara orolig för att skolan ska försvinna utan ges tvärtom möjlighet att kunna utvecklas.

Lärandemiljön ska vara stimulerande, trygg och i klassrummen ska det vara lugn och ro. Vi har nolltolerans mot kränkande behandling och mobbning i och kring skolan och vi ställer krav på att skolan aktivt förebygger sådant samt tar fullt ansvar om något allvarligt inträffar. Vi har sett alarmerande exempel på senare tid, med hot och våld på våra skolor i Umeå. I lokalmedia kunde vi i september läsa om en ökning av anmälningarna om tillbud eller skador på grund av hot och våld i grundskolan. 123 fall år 2019, vilket är en ökning med 23 procent jämfört med 2018. Vidare har det framgått av reportage i media om att dödshot bland elever är en ökande trend. En handfull ”incidenter” som handlar om hot och fysiskt våld i skolan blir anmälda, men omfattningen av hot är enligt artikeln större än så. Det finns också en utbredd tystnadskultur bland eleverna, som ett resultat av hoten. Det har blivit svårare för vuxenvärlden att få reda på vad som har hänt. Så här får det inte fortsätta. Vuxenvärlden måste reagera och stå upp för en god arbetsmiljö för Umeås elever. Alla brott på skoltid eller i anslutning till skoldagen ska polisanmälas. Skolor som anser att det krävs ytterligare insatser i form av vakter eller säkerhetssamordnare ska självklart anställa sådana, om behov föreligger.

Lärandemiljön ska vara stimulerande, trygg och i klassrummen ska det vara lugn och ro. Stök, skolk och oordning i klassrummen ska inte accepteras. Redan idag finns det befogenheter för rektorer och lärare att vita åtgärder för att upprätthålla ordning på skolorna, även om vi moderater skulle vilja gå längre och införa sådant som ordningsomdömen.

Det finns flera disciplinära åtgärder som rektorn eller lärarna får använda om en elev stör ordningen eller uppträder olämpligt. De disciplinära åtgärderna i skollagen är:

- utvisning ur undervisningslokalen
- kvarsittning
- skriftlig varning
- tillfällig omplacering
- tillfällig placering vid en annan skolenhet
- avstängning
- omhändertagande av föremål.

I vissa fall får rektor besluta att en elev tillfälligt ska placeras vid en annan skola. Detta gäller om en tillfällig omplacering inom skolan inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller om den inte går att genomföra. I så fall måste rektor på den andra skolan godkänna detta. Skolan måste informera elevens vårdnadshavare innan eleven flyttas till annan skola. Placeringen vid den andra skolan får bara vara längre än två veckor i undantagsfall.

Elever i kommunala grundskolor kan även flyttas permanent till en annan skola inom kommunen om det är nödvändigt för att ge andra elever trygghet och studiero. Åtgärden ska användas restriktivt och bara när man prövat andra åtgärder först. Vid mycket allvarliga händelser kan en elev flyttas permanent utan att man prövat andra åtgärder först.

Våra skolor ska erbjuda en trygg arbetsmiljö och vara en lugn oas för studier och förkovring.

Ett annan aktuell fråga är behovet av att tillskapa fler resursklasser i Umeå. Elever med neuropsykiatriska funktionshinder måste få bättre förutsättningar att klara av sin skolgång. Fler elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar måste få tillgång till anpassad skolgång med mindre klasser. Moderaterna vill därför att fler resursklasser startas i Umeå kommun, så att fler elever ska ges möjlighet att klara av sin skolgång.

Ett tilltagande problem i Umeå är nyttjandet av narkotika. Det finns en politisk samsyn inom UmeBrå om att kraftsamla mot narkotika under de kommande åren, vilket är välkommet. Det krävs en samverkan för unga i riskzon med bl.a. följande aktörer: skola, socialtjänst och polisen. Viktigt är att tidigt upptäcka förekomsten av narkotikamissbruk och förhindra eskalering. Allt fler gymnasieskolor runt om i landet inför frivilliga slumpvisa drogtester som en del i skolans förebyggande policy. Enligt aktuella uppgifter i riksmidia har var sjätte kommun infört drogtester på skolorna. Moderaterna vill att även Umeå kommun inför detta på kommunens gymnasieskolor.

En viktig förutsättning för goda kunskapsresultat är att vi följer upp resultaten kontinuerligt. Moderaterna anser att betyg är ett viktigt verktyg för att tydligt ange hur elever ligger till och sänder viktiga signaler om stödbehov. Med betyg ökar också skolans fokus på kunskapsresultaten.

Skolverket presenterade 2017 en utvärdering av betygen som infördes från årskurs sex. Utvärderingen visade att drygt hälften av lärarna upplevde att elevernas motivation var högre efter att betygen från årskurs sex införts. Bland eleverna uppgav 80 procent att de arbetade hårdare när de vet att de får betyg. I utvärderingen framkom det att många lärare ansåg att betygen gjort det lättare att upptäcka elever som var i behov av särskilt stöd. Från och med höstterminen 2021 är det fritt fram för rektor på alla skolor i Sverige att själv besluta om betyg från årskurs fyra. Moderaterna anser att Umeå kommun ska uppmuntra kommunens rektorer att besluta om betyg från årskurs 4.

Vi måste investera i skolan och satsa på lärarna. Inget är viktigare för att höja kunskapsresultaten än att ge lärarna kraft och tid att få vara just lärare. Våra elever behöver mer tid med sina lärare. Internationella undersökningar visar att svenska lärare använder mindre andel av sin tid till undervisning jämfört med andra länder. Skolverket pekar på att svenska lärare lägger över två timmar per dag på administration och uppgifter relaterade till ordning och omsorg. Det handlar exempelvis om att iordningställa lokaler, behandla ledighetsansökningar, agera rastvakt och övervaka omklädningsrum. Detta är tid som skulle kunna användas till lärande och till att ge stöd åt dem som behöver det mest.

För att ge lärare mer tid för att exempelvis förbereda lektioner samt fokusera på undervisningen vill vi i den mån det är möjligt omfördela pengar inom för- och grundskolenämndens ram för att införa lärarassistenter i skolan. Vi ökar dessutom ramen något för detta ändamål. Lärarassistenternas uppdrag ska vara att assistera och avlasta lärarna med uppgifter av administrativ karaktär. Förutom ovan nämnda exempel kan det även handla om att lägga ut information på skolans hemsida, skriva veckobrev, plocka fram nödvändigt material och kontrollera närvaro. Satsningen riktas i första hand till de tidigare årskurserna på de skolor som har störst utmaningar så att den extra undervisningen och stödet kan komma så tidigt som möjligt.

Vidare måste hedersförtrycket uppmärksammas. Samtidigt som sommaren innebär sol och badstränder för många barn i Sverige, innebär det motsatsen för andra. För vissa barn kan det i värsta fall handla om en skräckfylld tid

där de tas till ett annat land för att giftas bort mot sin vilja eller till och med utsätts för våld. Men det kan också handla om vardagliga saker för barn, så som att gå på klassens disco, umgås med vänner eller annat. Därför vill vi att kommunen kartlägger hur många barn och ungdomar som lever under sådana förhållanden. Då blir det också enklare att komma med skarpa förslag för att stoppa detta. Likaså vill vi att förekomsten av antisemitism kartläggs i skolorna. Runt om i landet, så också i Umeå, förekommer antisemitism. Detta måste motverkas.

Gymnasieskolorna i Umeå ska ge alla elever goda kunskaper och färdigheter för att på så sätt förbereda varje elev inför högre studier eller yrkeslivet. Kunskapsförmedlingen ska alltid stå i främsta rummet. Vi vill underlätta skolornas kontakt med näringslivet för att förbereda eleverna för livet efter examen. Vi ser också positivt på etablering av fristående gymnasieskolor, då vi värdesätter valfrihet och konkurrens.

Umeå kommun erbjuder ungdomar sommarjobb, även kallat ferieprao, till de elever som går ut första året i gymnasiet. Syftet med att Umeå kommun erbjuder ferieprao är att ge ungdomar en första inblick i arbetslivet. Under dessa veckor får ungdomarna arbetslivserfarenheter som kan vara värdefulla vid framtida studier och arbeten, samtidigt som ungdomarna får en möjlighet att tjäna lite extra pengar.

Men om målet är att rusta unga för framtiden så måste ungdomar få lära sig hur arbetsmarknaden fungerar på riktigt. Kommunen bör därför ställa krav på att ungdomar ska skicka in CV och personligt brev när de söker ferieprao hos kommunen. I första hand bör också ungdomar söka sig till den ordinarie arbetsmarknaden och inte till kommunen.

Det bör därför vara ett krav att ungdomar ska söka minst ett sommarjobb på den ordinarie arbetsmarknaden för att få söka ferieprao hos Umeå kommun. Detta för att ungdomar ska få lära sig hur det går till att söka jobb och för att ungdomar ska utmanas till att söka ett riktigt sommarjobb, istället för att enbart få jobba några få veckor hos kommunen. Att få ett sommarjobb på den reguljära arbetsmarknaden ger också en bättre chans till att få extrajobb efter sommaren vid sidan om studierna. Växjö och Sundbyberg är två exempel på kommuner som ställer dessa krav på ungdomar som ansöker om sommarjobb.

En trygg äldreomsorg och funktionshinderomsorg

Moderaterna föreslår en kraftig förstärkning av äldrenämndens ram i Umeå. Utöver den föreslagna ramhöjningen med S/MP-förslaget på 44 mnkr, så har vi genom omprioriteringar möjliggjort en satsning på ytterligare 22 mnkr. Det blir alltså en direkt ramhöjning på 66 mnkr på årsbasis.

Det ska vara tryggt att åldras i vår kommun. Vi vill se variation av äldreboenden med olika former av service och med olika typer av upplåtelseform. Sammanhängande äldrevårdskedjor behövs för äldre med successivt ökande behov. Umeå behöver utveckla boendeformer för äldre som seniorboenden/trygghetsboenden, Särskilt boende (SÄBO) för äldre med olika typer med kognitiv svikt. Utveckla och tillgänglighetsanpassa det befintliga bostadsbeståndet. Kommunen bör också inrätta ett boende för unga med demenssjukdom eller annan form av minnesstörning. Umeå behöver en utökad byggnadstakt för boende riktade till äldre.

Det ska vara en rättighet för äldre att beredas plats på ett boende, när man känner sig otrygg och blir sjuk. För dem som bor kvar hemma, så ska det vara tydligt med vem/vilka som ska komma från hemtjänsten och när på dagen. Mat som är god och näringsriktig ska alltid serveras, och aktiviteter för äldre ska erbjudas så att ofrivillig ensamhet undviks. Det måste finnas större möjlighet att välja vilken mat man vill äta, men också om man vill äta ensam eller med sällskap av andra.

SKR:s och Socialstyrelsens Öppna jämförelser 2019 gällande vård och omsorg för äldre – visade att Umeå ligger på plats 260 av 290 kommuner när det kommer till antalet fallskador för personer 80 år och äldre. I samma jämförelse låg Umeå kommun på plats 143 av 246 kommuner när det kommer till bemötande, förtroende och trygghet i särskilt boende. Plats 165 av 240 när det kommer till boendemiljö i särskilt boende och plats 132 av 239 när det kommer till särskilt boende i sin helhet. Det var dessutom mestadels försämringar jämfört med året innan och det duger inte.

Umeå kommun ska erbjuda en äldreomsorg med värme och omtanke. Äldre ska kunna vara säkra på att man får den vård och omsorg som förväntas. En vård/omsorg som ska präglas av god och säker kvalitet och ett värdigt bemötande. Detta gäller även hur kommunens personal hanterar läkemedlen, som är så viktig för de äldre. Vi har under senare år kunnat läsa om såväl vanvård som hur man inom den kommunala äldreomsorgen brutit mot gällande regler och rutiner. Det kan aldrig accepteras.

I 2019 års Patientsäkerhetsberättelse, vilken redovisades i äldrenämnden i februari förra året, stod det klart att ”den största utmaningen i verksamheten är bristen på kompetens och erfarenhet av omvårdnadsarbete, språksvårigheter och brister i dokumentation hos omsorgspersonal.” Detta är ytterst allvarligt och ett mycket stort hot mot patientsäkerheten både vid delegering av medicin och vid dokumentation. Det har även betytt en markant ökad arbetsbörda för de sjuksköterskor som finns i äldreomsorgen. Språkproblem lyftes därför upp som ett särskilt fokusområde för 2020 med tillägget att: ”för att minska patientsäkerhetsriskerna så vidtas åtgärder för att öka kompetensen hos omsorgspersonal snarast under 2020.”

Vi ser det som en absolut självklarhet att arbetsgivaren säkerställer att personalen både förstår och kan göra sig förstådd hos dem som de är satta att hjälpa. Så är inte fallet idag inom Umeå kommun. Det finns flera exempel från Umeå där bristande kunskaper i svenska språket hos personalen inneburit stora bekymmer och allvarliga incidenter för både boende och anhöriga.

Fler åtgärder måste vidtas för att öka kompetensen hos personalen där språket är en stor del. Redan vid rekrytering av personal så har kommunen ett ansvar att försäkra sig om att den blivande anställda har nödvändiga språkkunskaper. Rekryteringsbehoven i äldreomsorgen är mycket stora, men det är definitivt ingen lösning att sänka kraven på att kunna det svenska språket när det utgör en så viktig del av god omvårdnad och patientsäkerhet.

Vi föreslår därför att kommunen inför språktest vid anställning av personal inom hemtjänst och äldreomsorg. Det handlar i grunden om respekt för de som behöver hjälp, förutsättningar för en värdig äldreomsorg och det handlar om patientsäkerhet. Botkyrka kommun har exempelvis infört språktester i äldreomsorgen från 1 oktober 2020. Alla som söker tjänster ska genomgå ett test, och många av de redan anställda ska utbildas.

Vi moderater vill dessutom se en ny central kvalitets- och trygghetsinspektion som tar ett helhetsgrepp om inspektioner, tillsyn och uppföljning av kvaliteten inom äldreomsorgen i Umeå kommun. Utöver de uppföljningar och inspektioner som redan sker inom äldreomsorgen i Umeå. Inspektionerna ska ske såväl anmälda som oanmälda.

Vi vet samtidigt att personalen arbetar under hårt tryck och sjukfrånvaron är hög. Det finns ett behov av ökad grundbemanning. I jämförelse med andra kommuner har Umeå kommun en låg bemanning av omsorgspersonal. Samtidigt har heltidsinförandet inneburit dramatiskt ökade kostnader och paradoxalt nog på sina håll sämre arbetsförhållanden. Ett fokus måste vara att ge personalen bättre arbetsförhållanden och i möjligaste mån minska antalet delade turer m.m.

Umeå kommun var tidigt ute med att erbjuda eget val inom hemtjänst och sedan 2010 har vi lagen om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten. Att fokusera på kvalitet är en självklarhet och vi vet med säkerhet att brukarnas behov tillgodoses bättre samtidigt som nöjdheten har ökat. Kundnöjdheten inom hemtjänsten som helhet ligger på 93 procent i Umeå. 54 procent av de som har rätt till hemtjänst väljer någon av de privata aktörerna. Utöver den kommunala hemtjänsten erbjuder 10 privata hemtjänstföretag sina tjänster. Denna valfrihet höll på att krossas av S och V år 2019, men en majoritet i KF stoppade deras initiativ att avskaffa LOV inom hemtjänsten.

I mars 2020 enades de borgerliga partierna med Socialdemokraterna och Miljöpartiet om att skjuta på den pågående upphandlingen av nya utförare av hemtjänst enligt LOV till den 1 nov 2020. Detta med anledning av

det rådande smittläget avseende det nya coronaviruset. Det var inte ansvarsfullt att i rådande läge riskera en situation där vårdtagare tvingas byta vårdgivare. Överenskommelsen innebar i korthet att den upphandling av LOV-företag som pågick sköts upp och att ersättningsnivåerna höjdes. Höjningen omfattade 25 kr per utförd hemtjänststimme från och med den 1/5 2020. Det kvarstår alltså en betydande skillnad i ersättning till de privata aktörernas nackdel, men det var ett steg i rätt riktning. Det skulle behövas ytterligare en höjning – tre gånger så stor – på 75 kr per utförd hemtjänststimme för att man skulle uppnå någorlunda likartade villkor.

För att uppnå likvärdiga villkor mellan de privata och kommunala alternativen måste LOV-systemet vara transparent och konkurrensneutralt. Egenregins villkor för finansiering, infrastruktur m.m. ska vara densamma som för de privata företagen. Att som i Umeå då ta beslut i nämnderna så att privata företag får kraftigt lägre ersättning än den kommunala strider mot lagstiftningens intentioner.

Valfrihetssystemet i Umeå är varken transparent eller konkurrensneutralt. Kostnaden för den kommunala hemtjänsten har – före justeringen i maj 2020 - varit cirka 35 procent högre än ersättningen till den privata hemtjänsten. Skillnaden idag är således omkring 26 procent. Detta är orimligt och i sig en ren skandal. Umeå har Sveriges lägsta hemtjänstersättning jämfört med andra kommuner. Kommunens lösning med att sänka servicenivåerna, där den som nyttjar hemtjänst t.ex. inte får duscha oftare än två gånger i veckan eller få sin säng renbäddad oftare än var tredje vecka för att klara budget, är oacceptabel.

LOV-systemet i Umeå ska garantera likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla utförare, såväl de privata hemtjänstföretagen som den kommunala hemtjänsten. Därför vill vi uppdra till Äldrenämnden samt Individ- och

familjenämnden att justera ersättningsnivåerna så att de privata hemtjänstutförarna och den kommunala hemtjänsten får samma ersättning och kan konkurrera på lika villkor.

Det är dessutom hög tid att införa LOV inom fler verksamheter som inom vård och omsorgsboende och inom funktionshinderomsorgen. Vi ser inte företagande inom välfärdssektorn som ett hot mot kommunens egna verksamheter, men en möjlighet till utveckling och förbättring. Det finns också stora möjligheter till besparingar när t ex investeringskostnader för byggande av boenden tas av andra.

Kommunen har länge haft förseningar när det gäller byggande av LSS boenden och det är bra att konsekvenserna med viten har uppmärksamats. Tyvärr saknas viljan att se vad andra kan göra för kommunen. Umeå kommun fortsätter att avvisa företag som står redo att bygga LSS boenden istället för att se dem som en möjlighet.

Vi står inför stora rekryteringsbehov inom vård och omsorg och behöver göra mer för att locka människor till vårdrket. I dag har andelen utbildad arbetskraft inom äldreomsorgen sjunkit till alltför låga nivåer. För att säkerställa att personalens tid används på rätt sätt vill vi se fler vårdserviceteam som kan avlasta ordinarie personal uppgifter med t ex städning och tvätt. Umeå kommun måste också bli bättre på att använda ny teknik och digitaliseringens möjligheter. Kostnaderna för äldreomsorgen kommer i framtiden bli betydligt högre, samtidigt som det kommer att råda akut brist på personal. Det måste mötas med bl.a. den nya tekniken, som exempelvis möjliggör tillsyn på natten via kameror, användandet av medicinrobotar i verksamheten m.m.

Umeå kommuns verksamheter ska stödja varje människas strävan att få leva det liv man vill utifrån sin egen förmåga och önskan. Det innebär inte att det saknas behov av stöd. Alla har inte samma förutsättningar. Olika sorters funktionsnedsättningar blir ett handikapp för den enskilde först om samhället inte förmår möta de olika svårigheter människorna kan ha. Ökad tillgänglighet är en av de viktigaste frågorna. Kommunen ska i all sin verksamhet skapa förutsättningar för funktionsnedsatta att ta del av utbudet på samma sätt som alla andra.

Umeå kommuns funktionshinderomsorg ger stöd och service personer med funktionsnedsättning så att de ska kunna leva ett så självständigt och meningsfullt liv som möjligt. Stöd kan innebära till exempel personlig assistans, daglig verksamhet, boendestöd eller boende. Tack vare Lagen om valfrihet (LOV) i hemtjänsten vet vi att både kvalitet och medinflytande har förbättrats och därför vill vi införa LOV i fler verksamheter. Tillsammans med de övriga borgerliga partierna så föreslår vi införandet av Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom särskilt boende, funktionshinderomsorg och daglig verksamhet.

Umeå – Sveriges bästa idrottsstad!

Umeå utsågs till ”Sveriges bästa idrottsstad” år 2020. Priset delas ut sedan 2011 av SVT Sport i samband med SM-veckan. Umeå kom tvåa 2019 och på första plats år 2018. Det är ett kvitto på att Umeås satsningar på idrott – både på bredd och spets – är rätt väg att gå. Detta är också långsiktiga satsningar som vi har varit och är överens om politiskt över blockgränsen.

Idrott och stimulans för folkhälsan utgör viktiga inslag i en modern och växande kommun. Strategiska investeringar ska fortsätta göras inom detta område, i synnerhet i samarbete med det privata näringslivet. Fysisk aktivitet som till exempel idrott är viktiga, inte minst för barn och unga.

Vi har politiskt över blockgränserna varit överens om vikten av att satsa på idrotten. Umeå har ett rikt föreningsliv vilket bidrar till en demokratisk utveckling och samhörighet. Moderaterna ser positivt på stödet till det ideella föreningslivet, och tillför genom omfördelning inom ram två miljoner kr till föreningsbidrag. Detta genom reducering av administration/drift inom nämndens ansvarsområde.

Umeå har en ung befolkning och det är därför särskilt angeläget att fortsättningsvis skapa möjligheter för ett utvecklande idrotts- och fritidsutbud i kommunen. Det innebär också bättre möjligheter att jobba med ett förebyggande arbete där föreningslivet fyller en viktig funktion.

Samtidigt är det viktigt att ungdomsverksamhet erbjuds i trygga miljöer. I Umeå kommun finns det 11 fritidsgårdar och två mötesplatser för unga. Vissa av dessa välkomnar ungdomar upp till 25 år. Moderaterna anser att åldersgränserna bör sänkas. Skattebetalarnas pengar ska inte finansiera mötesplatser för unga, där personer i själva verket är så gamla som 25 år. Fritidsgårdarna ska främst rikta sig till ungdomar i yngre åldrar. När äldre ungdomar vistas på fritidsgårdar och andra mötesplatser kan det leda till att yngre inte vågar gå till fritidsgårdar. Moderaterna föreslår en generell övre åldersgräns på 18 år.

Coronapandemin har slagit hårt mot hela vårt samhälle och det inkluderar även idrotten. Umeås framgångsrika elitidrottsföreningar drabbades hårt då sponsorer uteblev när företag själva kämpade för att överleva. Arenaidrotter drabbas synnerligen hårt. Från moderat sida bedömde vi att förutsättningarna att öka sponsringen under slutet av 2020 var goda. Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott avsatte 5 miljoner kronor till ett tillfälligt utökat stöd där 4 miljoner kronor fördelas enligt principerna i nuvarande sponsringsplattform. 1 miljon kronor nyttjas till en särskild satsning på sponsring för jämställd idrott. Detta kan behövas även framöver.

Vi ska också aktivt verka för att fler nationella tävlingar kan genomföras i Umeå. Svenska rallyt är Sveriges största årligen återkommande sportevenemang, och tillika landets största rallytävling. Från och med 2022 blir Umeå ny huvudort för VM-tävlingen. Det är mycket glädjande att Svenska Rallyt kommer till vår region. Det kommer leda till ett rejält uppsving för vår besöksnäring. Man väntar sig bl.a. 100 000 besökare under första året. Rallyt är ett världsevenemang med miljoner tittare världen över. Ett annat intressant område är skidsporterna, där Umeå borde ges goda förutsättningar att arrangera längdskidtävlingar på både nationell- och internationell nivå. Skidsporten spelar också en viktig roll för den breda allmänheten i Umeå.

Moderaterna föreslår tillsammans med de borgerliga partierna därtill en konkurrensutsättning av den samlade kommunala badverksamheten inom fritidsnämnden, däribland Navet och Umelagun.

Kulturen

Kultur är mycket viktigt för en stad och en kommun. Varje dag, året runt, producerar kulturinstitutioner, organisationer, föreningar och individer mängder av kulturupplevelser för Umeås invånare och besökare. Kultur genererar tillväxt och skapar ett levande samhälle som attraherar invånare, turister och kreativa företag. Umeå ska synas på kulturkartan både nationellt och internationellt.

Umeå kommun ska fortsatt vara en attraktiv stad där människors olika behov av kulturella värden kan tillfredsställas. I Umeå finns kulturinstitutioner av högsta klass. Här är Norrlandsoperan med symfoniorkestern, Västerbottens Museum och Bildmuseet viktiga inslag. Vi värnar dessa institutioner och ser dem som strategiskt viktiga för kommunen, liksom våra bibliotek. Vårt kulturarv ska vårdas och Västerbottens museum liksom hela Gammliaområdet är en viktig länk mellan vår tids samhälle och tidigare och kommande generationer.

Kulturen i Umeå ska fortsätta blomstra. Samtidigt måste vi ständigt prioritera mellan kommunens olika verksamheter. Jämfört med andra kommuner i Sverige satsar vi 87 procent mer på kulturen per år. Enligt förvaltningens budgetunderlag motsvarar det ca 155 mnkr mer än andra kommuner per år.

I Umeås kulturliv kommer inte det offentliga åtagandet för kulturen att fortsätta växa - snarare ska den minska i omfattning. Däremot ska Umeå kommun skapa så bra förutsättningar som möjligt för att kulturen ska utvecklas i vår kommun, oavsett om den är offentligt finansierad eller ej.

Vi tycker det är rätt att satsa på kultur för att utveckla Umeå som en attraktiv kommun, men anser att budgetramen kan minskas. Eftersom kommunens kulturbudget redan är omfattande, och vi har för avsikt att minska den, anser vi att det inte finns något ekonomiskt utrymme att behålla Kvinnohistoriska museet i kommunal regi. Deras befintliga lokaler bör hyras ut till en extern aktör som kan passa in och som har ett intresse av det perfekta läget i Väven. Detta sparar omkring 11 miljoner kronor för kommande år, fördelat på olika nämnders ramar. Det som är bevarandevärt kan överföras till Västerbottens museum, på samma sätt som vi hanterat Regementsmuseet på I20-

området. Vi stryker även fortsatt finansiering till Guitars the museum genom att minska stödet till Umeå Folkets Hus från Kommunstyrelsen.

Vidare ser vi skäl att minska bidragen till kulturföreningar och festivaler. Sett över tid har bidragen ökat med 70 procent till olika konst- och kulturföreningar. Likaså har stödet till kulturfestivaler ökat med ca 150 procent. Detta är inte rimligt, och vi återställer dessa nivåer till de ursprungliga.

Det är viktigt att hela tiden motverka fusk. Skattebetalarnas pengar ska gå till rätt saker. Med jämna mellanrum väcks frågor kring studieförbundens verksamheter, och huruvida det fuskas eller ej. I Umeå avslöjades år 2015 ett omfattande fusk i Studieförbundet, där det rörde sig om mångmiljonbelopp som hade betalats ut felaktigt. Man fann bl.a. att 60 procent av verksamheten - som hade inrapporterats under ett år - inte hade ägt rum. Den aktuella lokalavdelningen lades därefter ned, som en konsekvens. Även fusk i andra studieförbund har därefter upptäckts.

År 2020 avslöjades omfattande fusk av studieförbunden i Järvaområdet, Stockholm. Uppemot en miljon studietimmar kan behöva räknas bort och 35 miljoner kr i skattemedel bedöms krävas tillbaka. I en rapport skriver Folkbildningsrådet att stor del av felaktigheterna beror på slarv eller ofrivilligt rapporteringsfel, men tillägger även att det förekommer ”systematiskt och bedrägligt utnyttjande” av studieförbunden.

Nyligen har forskare, däribland docent Magnus Ranstorp, framfört uppgifter om att mellan 60-70 procent av studieförbundens totala verksamhet egentligen är fusk - att omfattande fusk sker runt om i landet och inte är isolerat till Järvaområdet. De menar att det handlar i mångt och mycket om en volymjakt på unika deltagare. Man lyfter även risken att kriminella och antidemokratiska föreningar och aktörer kunnat ta del av skattemedel ute i medlemsorganisationerna.

Moderaterna i Umeå vill se en extern granskning av samtliga studieförbund. Det krävs en total genomlysning av extern part för att gå igenom studieförbunden för att säkerställa att skattemedel inte har gått till fel saker eller har fuskats med. Har fusk eller felaktigheter förekommit, så ska skattemedlen krävas tillbaka. Om övriga partier vägrar acceptera en extern granskning, så föreslår vi i nästa steg att utbetalning av bidrag till studieförbunden åtminstone villkoras på en rad punkter. Detta för att lättare kunna stävja fusk och möjliggöra granskning.

Rimligheten i omfattningen av verksamheten måste kunna prövas och utvärderas av beslutsfattarna. Systemet där föreningar och individer anordnar omfattande verksamhet utan att studieförbundens representanter är delaktig i anordnarskapet bör stoppas. Stöden måste villkoras med transparens: Studieförbunden ska förbinda sig att vara transparanta med sina verksamhetssystem, redovisa samtliga samverkansparter och kunna redovisa underlag mot kommunen i realtid.

Stöd ska inte heller betalas ut till studieförbundet Ibn Rushd. Detta studieförbund har vid upprepade tillfällen dokumenterats bjudit in talare som är öppet antisemitiska, uttryckt önskan om Israels utplåning, uttryckt hat mot homosexuella och uppmanat till jihad m.m. Deras koppling till islamistiska Muslimska Brödraskapet är också välbekant.

Kulturpolitiken ska ge ramar för verksamheten och för hur offentliga medel får användas, men den ska inte vara involverad i konstnärliga eller innehållsmässiga beslut. Politiken ska inte detaljstyra kulturens verksamhet - därmed värnas också den konstnärliga friheten. Umeå kommun bör uppmuntra och tillåta att fler privata aktörer får möjlighet att verka inom kulturen. Till exempel genom upphandlingar, valfrihetssystem eller att på andra sätt få privata aktörer att verka inom kommunens kulturella verksamheter.

Invånarnas engagemang i civilsamhället är en stor tillgång för Umeå. Civilsamhället och föreningslivet spelar en stor roll när det handlar om arbetet för att bryta utanförskap, förbättra integrationen och bidra till ett sammanhållet

samhälle. Det är viktigt för demokratin och skapar ett sammanhang för många. Det är högst angeläget för Umeå kommun att ideella krafter, som med sina insatser ger så stor behållning för kommunens invånare i alla åldrar, tas tillvara på.

Bibliotekets olika tjänster har under de senaste decennierna vuxit och idag finns allt från sällskapsspel till TV-spel att låna på kommunens bibliotek, som ofta motiverats med att biblioteken behöver utvecklas och möta efterfrågan på annat. Detta har urvattnat bibliotekens roll och i vissa fall även lett till en konkurrenssituation mot etablerade företag som är olycklig. Biblioteken ska utveckla och värna sin kärnverksamhet i större utsträckning samt tydliggöra bibliotekets roll som läsfrämjare för att vända trenden med färre boklån. I dagens läge försöker biblioteken ständigt erbjuda nya tjänster och medier. Det är inte helt oförståeligt i en snabbt digitaliserad värld där information sprids med en rasande fart. Istället för att de offentliga biblioteken som svar på detta ska vara på att ständigt expandera sin roll, borde fokus vara på läsning och bildning.

Läsande och bildning för alla medborgare är centrala delar i en levande och demokratisk kommun och det bör vara bibliotekets fokus idag, imorgon och i framtiden. Att både kunna läsa och förstå vad man läst är grundläggande för att kunna leva ett självständigt liv. Det minskar risken för utanförskap och stärker integrationen. Riksdagen beslutade under 2013 om nationella mål för litteratur och läsfrämjande. Målen är tänkta att inspirera och vägleda kommuner, landsting och aktörer i det civila samhället: Alla i Sverige ska oavsett bakgrund och med utgångspunkt i var och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet. Det är av högsta vikt att biblioteket som mötesplats ska präglas av lugn och ro i alla stadsdelar där det finns bibliotek. Biblioteket ska vara en självklar plats för besökaren som vill ta till sig information och kunskap.

Miljö och klimat

Klimatfrågan är en av vår tids viktigaste och mest prioriterade frågor. Det råder inget tvivel om att mänsklig aktivitet bidrar till jordens uppvärmning. Forskarna vet inte allt om klimatförändringarnas effekter. Men kostnaderna för att göra ingenting förskräcker. Vi vet tillräckligt för att veta att vi måste agera. En ambitiös klimatpolitik är en viktig försäkring för att mildra konsekvenserna av klimatförändringarna.

Klimatpolitikens syfte är att bidra till omställningen av samhället och att minska utsläppen av växthusgaser, i Sverige och ytterst globalt. En framgångsrik klimatpolitik måste således vara resultatnriktad och åstadkomma minskade utsläpp. Höga ambitioner och en god vilja är förutsättningar för att kunna bedriva en framgångsrik klimatpolitik, men det är inte tillräckligt. Precis som andra politikområden måste klimatpolitiken präglas av resultat om den ska göra skillnad på riktigt. Den nuvarande regeringens klimatpolitik uppfyller inte kravet på en resultatnriktad klimatpolitik som åstadkommer snabba utsläppsminskningar - det konstaterar både Naturvårdsverket och Klimatpolitiska rådet. Moderaterna är fast övertygade om att bedriva en politik för att Sverige ska nå det långsiktiga klimatmålet om nettonollutsläpp senast år 2045.

Klimatfrågan är till sin natur gränsöverskridande. Därför är det svenska klimatmålet förankrat i ett globalt perspektiv. Miljömålsberedningen var enig om att Sveriges nationella klimatmål inte får uppnås genom att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser. Denna princip är helt central för att svensk klimatpolitik ska göra skillnad på riktigt. Moderaterna vill därför understryka att Sveriges nationella mål ska betraktas som ett led i arbetet att uppnå det övergripande målet om att begränsa de globala utsläppsminskningarna för att hålla temperaturen väl under 2 grader och allra helst 1,5 grader, i linje med Parisavtalet.

Moderaterna tänker fortsätta att bedriva en miljö- och klimatpolitik som ger så stor effekt som möjligt för varje satsad skattekrona. Den största delen av Sveriges koldioxidutsläpp kommer från basindustrin och inrikes transporter, vilka tillsammans står för ca två tredjedelar av Sveriges totala utsläpp. Insatser för att minska utsläppen inom dessa sektorer är därför helt centrala för att klara omställningen till ett grönare samhälle.

Sveriges kommuner är viktiga i det svenska miljöarbetet. Med ansvar för bland annat samhälls- och stadsplanering, energi och VA, upphandling, grundskola, tillsyn och dialog med det lokala näringslivet samt långsiktiga investeringar har varje enskild kommun en nyckelroll i arbetet med hållbar utveckling.

Fokus i Umeå, liksom i övriga delar Sverige och Europa måste vara ekonomisk tillväxt, marknadsekonomi, frihandel, teknikutveckling och forskning. Så löser vi klimatutmaningarna. Det är dags att även Umeå kommun säger nej till symbolpolitik om klimatet. Vi ska inte ägna oss åt meningslös symbolpolitik, som lokala klimatnödlägen, tyst minut för klimatet i fullmäktige, flygförbud, flygskam, köttskam, klädsam och andra vänsteridéer.

Sverige är ett föregångsland inom miljöpolitiken. Sveriges klimatpåverkande utsläpp har minskat med 27 procent sedan år 1990. Sveriges utsläpp av växthusgaser är bland de lägsta inom EU och OECD. Detta oavsett om man räknar utsläpp per person eller utsläpp som andel av BNP. Sverige är bäst att leva upp till Parisavtalet, så här långt. Även om nuvarande regering lagt fokus på förslag som handlar mer om symbolik och mindre om effekt.

Likaså ligger Umeå kommun långt framme i miljöarbetet, vilket är positivt. Koldioxidutsläppen per invånare har minskat i Umeå med 25 procent sedan 1990. Umeå har gjort stora strategiska investeringar i bl.a fjärrvärmeutbyggnad tidigare än 1990 vilket inneburit stora koldioxidminskningar. När det påstås att Umeås politiker och partier hittills inte har brytt sig om klimatet eller miljön, så är det naturligtvis helt fel.

Umeå kommun hamnar på plats 17 i årets kommunrankning av Sveriges hållbaraste kommuner som genomförs av tidskriften Aktuell Hållbarhet. Förra året rankades Umeå på plats 35 av 290 kommuner och dessförinnan på plats 9. Rankningen baseras på en omfattande enkät från Aktuell Hållbarhet, men också enkäter från Boverket, Vattenmyndigheten och Livsmedelsverket. Medverkan i Svenskt Vattens hållbarhetsindex vägs också in i utvärderingen. Umeå ligger långt framme inom miljöområdet, vilket är positivt. Bland de fyra bästa kommunerna i landet är tre M-styrda.

Umeås miljöarbete har uppmärksammats internationellt, där vi tre år har varit nominerade och kommit till final gällande utmärkelsen Europas miljöhuvudstad. Senaste gången var 2018. Det visar att Umeå redan ligger mycket långt framme i miljöarbetet.

Umeå ska vara en kommun som sätter värde i en bra miljö med ren luft, friskt vatten och levande grönområden. En bra miljö är en förutsättning för att människor ska ha god hälsa, men den påverkar också upplevelsen av livskvalitet. Klimatutmaningen är på allvar. Varken Sverige som nation eller Umeå som kommun har emellertid råd med verkningslös symbolpolitik.

I februari 2020 beslutade fullmäktige att Umeå kommun år 2025 ska erbjuda minst 50 procent ekologiska livsmedel i Umeå kommuns verksamheter. Detta röstade vi nej till. Vi moderater lade även förslag om att kravet på ekologiska livsmedel skulle utgå, vid den senaste livsmedelsupphandlingen för Umeå kommun hösten 2019. Tyvärr ville en majoritet annorlunda i båda fallen.

Fokus måste vara att möjliggöra en ökad andel lokalproducerade livsmedel. Det saknas vetenskapligt stöd för att ekologisk mat skulle vara bättre för klimatet. I en studie från bland annat Chalmers, drogs slutsatsen att ekologisk mat till och med var sämre för klimatet än konventionellt producerade livsmedel. Detta p.g.a. att större markarealer krävs för ekologisk produktion. I Sverige håller den konventionella produktionen hög kvalitet, med högt krav på djurskydd och lite användning av både antibiotika och bekämpningsmedel.

Mat som är producerad i Sverige är klimatsmart. Svensk mjölk- och köttproduktion har betydligt lägre klimatpåverkan än andra länders produktion. I Umeå liksom i andra delar av Västerbotten finns det goda förutsättningar att producera ännu mer livsmedel än vad som görs idag. Det är inte svenskt jordbruk som är hotet mot jordens klimat. Jämfört med världssnittet har svensk mjölkproduktion 44 procent lägre utsläpp och svensk nötköttsproduktion har 70 procent lägre utsläpp av växthusgaser!

Inte minst under Coronakrisen har det blivit tydligt att den svenska livsmedelsproduktionen behöver öka. Vid kriser måste landet ha bra beredskap. En högre självförsörjningsgrad tryggar livsmedelsförsörjningen och gör Sverige bättre rustat för framtida kriser. Nyckeln till att öka livsmedelsproduktionen i Sverige är en ökad efterfrågan på svenska produkter. Umeå kommun borde fokusera på att öka inköpen av lokalproducerade livsmedel. Att köpa mer närproducerade livsmedel stärker det lokala näringslivet och bidrar till att hålla landsbygden levande.

Luften i Umeå centrum blir renare. Det är mycket glädjande. Umeå kommuns åtgärdsprogram över tid ger resultat. Vi ser årliga förbättringar – och med färdigställandet av ringleden så kommer luftkvaliteten dessutom att förbättras ytterligare. Då kommer trafikmängden genom centrala staden att minskas, eftersom genomfartstrafik kan ta en annan väg.

Umeå kommun rapporterar årligen till Länsstyrelsen hur kommunen uppfyller miljökvalitetsnormen för kvävedioxid. Årets rapport (2020) visar att årsmedelvärdet för kvävedioxid ligger under gränsvärdet och därmed uppfyller miljökvalitetsnormen. Även den europeiska miljökvalitetsnormen klaras. Det är nionde året i rad som gränsvärdena klaras.

Kommunen kommer med stor sannolikhet även att för första gången klara miljökvalitetsnormen för medelvärde per timme och sannolikt även miljömålet för årsmedelvärdet. Däremot uppmättes för många dygn med för höga värden vilket betyder att dygnsnormen överskreds för 2020. De gynnsamma värdena för 2020 bedöms till stor del bero på det mycket milda och blåsiga vädret under vintern 2020, och även till viss del på effekten av coronarestriktionerna under vårvintern. Halterna av partiklar har, liksom tidigare år, varit låga.

Det positiva är dock att luften för varje år blir renare och renare. Det är alltså inte någon kortsiktig effekt just för år 2020, utan vi har sett trenden länge. Utsläppen minskar i betydligt högre utsträckning än trafiken. Och det är ju bra – det är i första hand utsläppen som ska minskas. Utsläppsnivåerna för 2020 är de lägsta sedan mätningarna startade för 17 år sedan.

Detta visar att Umeå kommuns åtgärdsprogram för renare luft i centrala Umeå ger resultat. Vi ser årliga förbättringar – med färdigställandet av ringleden år 2022 så kommer luftkvaliteten dessutom att förbättras påtagligt. Då kommer trafikmängden genom centrala staden att kunna minskas ytterligare, parallellt med att vi kommer att kunna ombilda stadsgator och annat. Trafikmätningar visar att trafikmängderna på Västra Esplanaden är stabilt lägre än innan IKEA och Avion etablerades. Detta trots att fordonsparken i kommunen ökar årligen.

För att vardagen ska fungera måste det emellertid vara lätt och bekvämt att resa både i Umeå och till och från Umeå. Vi vill verka för ett Umeå som håller ihop genom hållbara kommunikationer, vägar och kollektivtrafik så att umeåborna kan få vardagspusslet att gå ihop. För att uppnå det krävs en utbyggnad av kollektivtrafik i

kombination med ökade möjligheter att gå och cykla. Vi avser också att ta bort onödiga vägbulor som skapar ryckighet i trafiken. Alla trafikslag ska ha goda förutsättningar. Det är utsläppen – inte själva fordonet - som är problemet. Även bilar har en självklar plats i Umeå.

För kollektivtrafiken är ökad turtäthet är ett viktigt inslag för att göra det mer attraktivt att åka buss. Sedan år 2005 har utvecklingen varit fantastisk. Kollektivtrafikresandet har ökat med över 100 procent, även om det senaste året med coronapandemin har inneburit ett dramatiskt hack i kurvan. Vi ser även positivt på att fortsätta satsningen med elbussar. 2019 invigdes exempelvis 25 nya elbussar i stadstrafiken och all stadstrafik med kollektivtrafiken är fossilfri.

Genom företagens innovationskraft går det se fler tekniska lösningar inom klimatfrågan - dessutom är det svenska näringslivet väl positionerat för att bygga affärsmodeller runt ekologisk hållbarhet. Vi ser detta i hög grad i Umeå. Näringslivet är en nyckel i arbetet med klimatet. Därför är det avgörande hur välmående de svenska företagen är. Deras investeringar i forskning, och utveckling i produkter och tjänster som kan förbättra klimatet kan inte Sverige klara sig utan. Välmående företag investerar mer i forsknings- och utvecklingsverksamheten. Därför är ett bra företagsklimat en förutsättning för ett bra klimat. Tillväxt är både en effekt av, och en förutsättning för ny teknik.

I Umeå ser vi och andra miljöaktörer många långsiktiga fördelar med att utveckla partnerskap, samverkan och nätverksbyggande, som kan leda till både bättre miljöprestanda och utvecklingsmöjligheter för alla i Umeå. Vi ska fortsätta utveckla samarbetet med såväl våra två universitet som näringslivets olika aktörer.

Där det finns marknadsmisslyckanden kan politiska beslut styra beteenden som långsiktigt är gynnsamt för klimatet. Men, det svenska näringslivet är inte isolerat från andra länder. Därför är det viktigt att dessa regleringar i möjligaste mån görs i internationella fora, i synnerhet på EU-nivå. Riksdagens beslut måste följas med ordentliga konsekvensbeskrivningar om hur den svenska konkurrenskraften påverkas. Av det följer att kommuner bör avhålla sig från att skapa särregleringar som kan öka företagets kostnadsbörda. Istället bör vi försöka synka våra miljö- och klimatinitiativ så mycket som möjligt med andra kommuner och regioner. Detta samtidigt som vi ska sträva efter att vara ett gott exempel, och uppmuntra fler kommuner att gå före i klimatarbetet.

Den cirkulära ekonomin har de senaste åren blivit en alltmer viktig ekonomisk modell där helt nya affärsmöjligheter för företag har uppstått. I dag finns en mängd företag bygger hela sin affärsidé på klimatomställningen och de som gjort den till en integrerad del av sina gamla affärsmodeller.

En viktig del av en kommuns miljöarbete är att göra det ”lätt att göra rätt”. För att få livskraftiga företag är det viktigt att kommuner, regioner och stat kan bistå med nödvändig infrastruktur, till exempel insamlingskärl och tömningsrutiner för avfallsfraktioner och farligt avfall, men också avgiftsstrukturer som ger rätt incitament till företagen att agera miljösmart.

Ett jämställt Umeå

Jämställdhet och lika möjligheter är en angelägenhet för både kvinnor och män. Alla ska ha samma möjligheter till fria livsval, och delat ansvar för att få vardagspusslet att gå ihop. Ingen människa ska behandlas sämre än någon annan på grund av sitt kön.

Jämställdhetsfrågor ska prioriteras i vårt kommunala arbete. Ingen ska behöva känna sig rädd för att bli utsatt för våld. Samarbetet med kvinnojourer och polisen ska utvecklas. Trygghetsperspektiv läggs in vid all fysisk planering, vid planering av kollektivtrafiken och belysning och vid skötsel av parker.

Lika lön för lika arbete ska vara självklart. Arbeten som bedöms som likvärdiga ska ha samma lönenivåer utan könsskillnader. Vi ser att heltidsarbete ska vara norm och deltid en möjlighet. Det är viktigt att arbetsmarknaden i Umeå öppnas upp för fler arbetsgivare, särskild inom den offentliga sektorn. De som jobbar inom traditionella kvinnoyrken har idag för få arbetsgivare att välja mellan – vanligtvis en eller möjligen två.

Sveriges värdegrund vilar på ideal om individens frihet, jämställdhet mellan kvinnor och män, barns rättigheter samt respekt för människors särart. Sveriges öppenhet har bidragit till att bygga vårt land starkt. Men öppenhet mot omvärlden förutsätter att vi står fast förankrade i våra egna värderingar. Annars kommer vi inte att klara av de utmaningar som integrationen ställer oss inför. Tyvärr har vi på senare år alltmer fått uppleva sådant som hedersförtryck och hedersvåld. Detta ska med kraft bekämpas.

Nyanlända måste tidigt utbildas i våra lagar och värderingar om jämställdhet och individens okränkbarhet. Yrkesgrupper som socialsekreterare, lärare och vårdpersonal ska utbildas om hedersrelaterat våld och förtryck. Vi vill se skärpta straff för hedersförtryck. Fler fall av hedersförtryck bör leda till utvisning. Motarbetar man svenska värderingar om jämställdhet, individualism och mångfald – då har man förverkat sin rätt att fortsätta vistas i Sverige.

Ett av våra förslag i detta budgetdokument, är att uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med berörda nämnder ta fram ett strategi- och åtgärdsprogram för att inte något barn ska behöva växa upp i hederskultur i Umeå.

Öka tryggheten – minska brottsligheten

Umeå ska vara en trygg kommun. Tyvärr ökar otryggheten ökar i vårt samhälle. Bland kvinnor i åldern 20–24 år uppger 42 procent att de ofta valt en annan väg, för att de känt sig otrygga och oroliga för att utsättas för brott. Detta enligt nationell statistik. 4 av 10 tjejer i Umeå i åldern 13-18 år, känner sig otrygga när de går hem på kvällarna enligt en lokal undersökning som publicerades 2019. 41 procent är rädda för sådant som att bli överfallna eller våldtagna när de går hem. Mer än var tredje kvinna i Umeå - cirka 40 procent - väljer ibland eller ofta att avstå från att gå ut ensam av rädsla för att bli rånad, överfallen eller på annat sätt ofredad. Detta enligt folkhälsoenkäten ”Jämlika liv”, som offentliggjordes i december 2020. Cirka 5 procent av männen uppger samma svar. Siffrorna ligger i nivå med riksgenomsnittet.

De senaste åren har vi sett en allvarlig utveckling i Umeå, med tendenser till social oro i vissa bostadsområden. År 2018 gick debattens vågor höga i Umeå. Vi moderater hade uppmärksammat UmeBrås varningar från 2017 gällande tendenser till ”social oro” om våldsbrottslighet, utpressning, bilbränder, bilstölder, knarkhandel. Ungdomar som rekryterades av äldre brottslingar till kriminalitet. Ökad risk för radikalisering m.m.

Trots goda insatser från både Umeå kommun och Polisen har problemen fortsatt. Vi ser problemen på många håll. Ungdomar som attackeras och misshandlas av gäng. Bråk på skolor. Under 2020 skedde 74 bilbränder på olika platser i kommunen, vid tio olika tillfällen. En kvarterslokal har brunnit två gånger på kort tid, där båda bränderna misstänks vara anlagda. Allt detta bidrar till ökad otrygghet hos våra invånare. Under 2021 har misstänkta bilbränder fortsatt, även om det är i betydligt lägre omfattning än under 2020.

17% av företagarna i Umeå uppger sig också påverkas i mycket eller ganska hög utsträckning negativt av brottslighet/otrygghet enligt en aktuell undersökning. Många företagare drabbas hårt av brottslighet och det är det största problemet företagen möter när företagsklimatet i Sverige mäts. Det handlar bland annat om stölder, rån och skadegörelse. Det orsakar stora kostnader, gör både företagare och anställda otrygga och kan i värsta fall leda till att verksamheter försvinner. Det är helt oacceptabelt. Inget företag ska någonsin behöva överväga att lägga ner sin verksamhet på grund av brottslighet. Kostnaderna som brottslighet för med sig i form av stulet gods, skadegörelse, högre försäkringspremier och dyra säkerhetsåtgärder måste minska.

Huvudansvaret för brottsbekämpning ligger på staten, men kommunen kan och måste göra mer. Vi föreslår därför att kommunen dels kartlägger vilka problem lokala företag har med kriminalitet, dels att kommunen i dialog med näringslivet tar fram en åtgärdsplan för att minska företagets brottsutsatthet och otrygghet. Polisen har under 2020 satt upp kamerabevakning i centrala Umeå, Ålidhem och Ersboda. Grova våldsbrott, delvis öppen narkotikaförsäljning, stölder, skottlossningar på vissa områden liksom annan brottslighet har varit bidragande till att polisen har satt upp kameror. Innan sommaren 2020 meddelades att polisen även tar drönare till hjälp för att kamerabevaka stadsdelarna Ålidhem, Mariehem och Ersboda.

Umeå kommun borde använda sig av möjligheten att sätta upp bevakningskameror. Det kan gälla såväl centrala Umeå som andra stadsdelar. Detta för att avskräcka brott, öka sannolikheten för upptäckt av brott, samt öka

tryggheten då kameror signalerar att platsen är väl omhändertagen. Kamerabevakning ska inte ersätta patrullerande poliser eller andra satsningar, men det är ett värdefullt komplement. Uppsala, Nacka, Trosa och Malmö är några exempel på kommuner som använder kamerabevakning för att skapa trygghet och förebygga brott. Kommunens kamerabevakning ska vara ett komplement till de områden som polisen redan övervakar.

Tekniska nämnden bör få i uppdrag att ta fram ett heltäckande program över hur kamerabevakning ska användas på särskild brottsutsatta platser för att minska brottslighet och skapa ökad trygghet på offentliga platser i Umeå. Programmet ska tas fram i dialog med Polismyndigheten för att kameror ska sättas upp där behovet är som störst.

Moderaterna föreslår dessutom att Umeå kommun ska anställa kommunala ordningsvakter. Kommunala ordningsvakter finns redan i flera kommuner, som Uppsala, Lund och Linköping. De kommunala ordningsvakternas uppdrag är att upprätthålla allmän ordning och skapa trygghet i kommunen. Ordningsvakter ersätter inte poliser, utan ska användas som komplement till polisiär närvaro. Ordningsvakter lyder under Polismyndigheten och har begränsade befogenheter. De får avvisa, avlägsna eller omhänderta personer som uppträder störande på allmän plats eller som utgör en fara för den allmänna ordningen. Ordningsvakter får även omhänderta berusade personer.

Vi vill att Umeå kommun ska följa andra kommuners exempel och anställa ordningsvakter, som arbetar i team och vistas i kommunens mest otrygga platser på tider som kvällar och helger när otryggheten är som störst. De ska självfallet samverka med övriga viktiga aktörer, däribland UmeBrå, den kommunala fältverksamheten och polisen. Uppsala kommun har haft egna ordningsvakter sedan 2017. Som mest patrullerar där sex ordningsvakter, fördelade på tre grupper, i centrala Uppsala. Detta till en årlig kostnad av 6-7 miljoner kr. Även Örebro kommun anlitar ordningsvakter till en kostnad av 6 miljoner kr per år. Möjligheten finns ju också att kommunen anlitar ordningsvakter via upphandling av tjänsten. Tekniska nämndens ram utökas i vårt budgetförslag med ytterligare 3 mnkr, samtidigt som kostnaderna för nämnden minskar genom lägre hyreskostnader kopplat till andra åtgärder. Detta möjliggör en särskild trygghetssatsning inom tekniska nämndens ram på 6 mnkr.

Kvinnor ska kunna gå hem om natten utan att behöva känna oro. Därför vill vi intensifiera arbetet med att förbättra belysning i parker och utmed promenadstråk. Utsikten längs med cykel- och gångvägar måste bli bättre.

Ett aktivt brottsförebyggande arbete från socialtjänst och skola är avgörande för att långsiktigt öka tryggheten. Vi satsar mer på insatsen ”Umeå växer - tryggt och säkert”, än vad som hittills gjorts. En tillgänglig polis i Umeå är för övrigt avgörande för att förhindra och utreda brott. Moderaterna föreslår också att kommunen ska inta en mer aktiv hållning mot nedskräpning, klotter och vandalism.

En fråga som debatterats mycket under den senaste mandatperioden är tiggeriet. Det finns ett starkt stöd bland svenska folket om att det behövs ett tiggeriförbud. Tiggarnas problem löses inte i Sverige, utan i deras egna hemländer. Det är ingen som ifrågasätter att de som tvingas tigga i Sverige är en utsatt grupp. Men de utsatta EU-medborgarna styrs i många fall av kriminella aktörer och vissa tvingas utöver tiggandet även till prostitution här i Sverige. Det är en modern form av slaveri, och det möjliggörs - tyvärr - av alla som högljutt kämpar för att de ska få fortsätta tigga här. Vi vill att ett lokalt tiggeriförbud införs inom centrumfyrkanten. Bäst av allt vore ett nationellt tiggeriförbud.

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2022 - 2025

Övergripande mål för Umeås utveckling

1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.
2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden: öka tryggheten, minska brottsligheten och motverka tendenser till social oro.
3. Umeå kommuns skolor ska placera sig bland de tio bästa kommunerna i landet beträffande kunskapsresultat.
4. Umeå kommun ska placera sig bland de tio bästa kommunerna beträffande vårt företagsklimat, som mäts dels via Svenskt Näringslivs kommunranking, dels via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) Öppna jämförelser – Företagsklimat.
5. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040
6. Umeå kommun ska möjliggöra ett ökat bostadsbyggande till 2000 bostäder/år under de kommande åren.

Personalpolitiska mål

7. Sjukfrånvaron skall vara lägre än genomsnittet för jämförbara kommuner för motsvarande personalkategorier samt minska i relation till föregående år.
8. Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm. Andelen heltidsanställda inom kommunen ska successivt fortsätta öka, med hänsyn till vad ekonomin tillåter och är praktiskt genomförbart.

Finansiella mål

9. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent,
10. Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.
11. Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans

- De i budget och uppdragsplan angivna målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för inteckning i fiktivt eget kapital.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Planering, uppföljning, analys och utvärdering

Inriktningsmål från kommunfullmäktige

Samtliga nämnder förväntas bidra till kommunfullmäktiges fastställda inriktningsmål. Samordningsansvarig nämnd/styrelse håller ihop arbetet med inriktningsmål och program. Inriktningsmål från kommunfullmäktige är även särskilt destinerade till de nämnder som förväntas ta ett större ansvar eller är särskilt viktiga för inriktningsmålens genomförande.

Återrapportering till kommunfullmäktige

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi, nämndernas ekonomi och personalförhållanden samt delrapportering av årets uppdrag från kommunfullmäktige.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa måluppfyllelse, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera mål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- verksamhetsuppföljning genom delårs- och årsbokslut
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning av horisontella perspektiv
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelshantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Budget 2022 och plan 2023–2025 för nämnderna

Budget för 2022 och plan för 2023–2025 utgår från av kommunfullmäktige fastställd budget för 2021 samt beslutade ramjusteringar. Differentierat index har använts vid uppräkningsindex av nämndernas lönekostnader till 2022 års beräknade lönenivå. I genomsnitt beräknas lönekostnaderna öka med 2,45 %. Övriga driftkostnader och intäkter har räknats upp med 1 %. Nämndernas ramar har utöver indexuppräkningsindex justerats bl a med anledning av den demografiska utvecklingen.

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har fastställts utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna. Av fullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.

Ny budget- och investeringsprocess inför budgetbeslut 2022

Kommunfullmäktige antog i mars 2020 nya riktlinjer för Umeå kommuns budget- och investeringsprocess, implementering av dessa riktlinjer har med anledning av pandemin försenats och implementering kommer att ske från och med hösten 2021 (inför budgetbeslut i juni 2022 för verksamhetsåret 2023).

Kommunfullmäktige fattade i mars 2021 även beslut om nya riktlinjer för aktiverande styrning (styrning via grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag), samt riktlinjer för ägarstyrning (styrning av kommunens bolag). Båda dessa riktlinjer är i hög grad sammanvävda med och kompletterar kommunens nya budget- och investeringsprocess och kommer därför införas samordnat med kommunens nya budget- och investeringsprocess under 2021 och 2022.

Nya uppdrag

Alliansens 19 gemensamma uppdrag

Tillväxt och företagande

1. Uppdra till byggnadsnämnden, individ- och familjenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och äldre- och barnnämnden att införa efterhandsdebitering på all myndighetsutövning för att säkerställa förutsägbarhet gentemot privatpersoner och enskilda företag.
2. Uppdra till kommunstyrelsen att se över vilka av de tillfälliga stöd som getts till näringslivet under Corona-pandemin som kan göras permanenta.
3. Inför utmaningsrätt inom kommunal verksamhet, vilket innebär att enskilt drivna företag kan utmana kommunal verksamhet för upphandling.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att med externt stöd genomlysas all kommunal verksamhet, såväl inom förvaltningarna som de kommunala bolagen, gällande förekomsten av osund konkurrens. Kommunen ska skyndsamt ge förslag för att åtgärda eventuell förekomst av osund konkurrens.
5. Möjliggör ökad nyproduktion och upprustning av befintligt bestånd genom att avyttra delar av AB Bostadens fastighetsbestånd.

Skola och fritid

6. Inför ett obligatoriskt och aktivt val av skola samt ett skolpengssystem i Umeå som beslutas av kommunfullmäktige.
7. Inför en elevhälsogaranti i skolan – garanterad kontakt med elevhälsan inom 24 timmar.
8. Kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att stimulera etablering av externa aktörer inom förskoleverksamheten.
9. Uppdra till tekniska nämnden och fritidsnämnden att ta fram mål för utveckling av befintliga och nya områden för friluftsliv och rekreation.
10. Uppdra till kommunstyrelsen och fritidsnämnden att skapa förutsättningar för dels en privat byggd och driven gästhamn i centrala Umeå, dels ställplatser för husbilar och husvagnar på lämplig plats.

Omsorg

11. Skapa större fokus på kvalitet och öka valfriheten för brukarna genom att införa Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom särskilt boende, funktionshinderomsorg och daglig verksamhet.

12. Kommunfullmäktige ger äldrenämnden samt individ- och familjenämnden i uppdrag att justera ersättningsnivåerna så att de privata hemtjänstutförarna och den kommunala hemtjänsten får samma ersättning och kan konkurrera på lika villkor.

13. Att kommunen inför språktest vid anställning av personal inom hemtjänst och äldreomsorg för att säkerställa nödvändiga kunskaper i det svenska språket.

14. Logopeder ska anlitas inom omsorgen som en kompetenshöjande resurs för personalen och för att säkerställa att personer med sväljsvårigheter får rätt vård.

Kommunal effektivisering

15. Återinför en form av köp/sälj-modellen för att bland annat reducera kommunens lokalkostnader.

16. Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att konkurrensutsätta driften av nämndens badverksamhet.

17. Uppdra till tekniska nämnden att möjliggöra konkurrensutsättning av delar av kommunens städ- och IT-funktioner.

18. Uppdra till kommunstyrelsen att samla och analysera erfarenheter från nya och förändrade arbetsformer inom kommunkoncernens verksamheter som en följd av pandemin. Resultatet ska ligga till grund för förslag till förändrade arbetsformer som kan vidareutvecklas och permanentas.

19. Uppdra till kommunstyrelsen att ta fram en nämndsgemensam samordning av digitala system för ökad säkerhet och minskade kostnader.

Moderaternas enskilda uppdrag

Fler jobb, arbetslinjen och bättre företagsklimat

20. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta riktlinjer för att skapa bättre planberedskap för handels- och företagsetableringar i attraktiva lägen. Företag ska kunna välja mellan flera olika markområden planlagda för handel när de vill etablera sig i Umeå.

21. Ge UPAB i uppdrag att erbjuda avgiftsfri parkering i de P-anläggningar och p-platser som UPAB ansvarar över för Umeå kommuns räkning. Införs initialt på lördagar.

22. Företagare som återstartar samma typ av verksamhet efter en konkurs med anledning av Corona ska få automatiskt förnyade tillstånd.

23. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta riktlinjer för i de fall kommunen inte klarar att hålla de garantier och servicenivåer som utlovats skall kompensation ges till kommunmedborgaren eller aktuellt företag, däribland beträffande området bygglov.

24. Individ- och familjenämnden får i uppdrag att tillse att Socialtjänsten börjar med frivilliga hembesök vid ansökningar om försörjningsstöd, som en del i pågående utredningar. I andra kommuner har kostnaderna för försörjningsstöd reducerats påtagligt.

25. Individ- och familjenämnden får i uppdrag att utreda hur arbetet i övrigt kan utvecklas med tydligare rutiner kring bidragsutbetalningar och hur arbetet kring att uppmärksamma och motverka fusk kan bli effektivare.

26. Att Umeå kommun upphör med Fairtrade-samarbetet

27. Uppdra till Miljö- och hälsoskyddsnämnden att tillåta microcatering i Umeå. Mikro catering handlar om hemleverans av alkohol i samband med att kunden beställer hem mat. Det är catering till små, slutna sällskap i hemmiljö och har införts i bl.a Växjö, Malmö och Nacka.

28. Uppdra till personalnämnden att samordna utbildning till alla tjänstemän med företagskontakter i hur man ger bra service och vägledning. Kommunens tillstånds- och tillsynsverksamhet ska fokusera på att göra det lätt att göra rätt.

Byggnad och bostäder

29. Att omarbeta Översiktsplanen vid nästa revidering, så att det ställs kvalitetskrav kopplat till friytor, istället för lokala kvadratmeterregler.

30. AB Bostaden skall i alla lägen beakta möjligheten till nyproduktion och bygga lägenheter utanför de centrala stadsdelarna. Det kan handla om kommundelscentra, men även i byar med omland som exempelvis Tavelsjö, Sörmjöle, Bullmark, Botsmark, Yttersjö, Hissjö m.fl.

31. Öppna upp fler områden för byggnation av bostäder, däribland Lundåkern och Gimonäs.

32. Låt privata aktörer själva ha möjlighet att sköta och finansiera planarbetet, för att minska de långa köerna gällande detaljplaner. Antalet detaljplaner som tas fram externt ska öka till minst 30 procent.

33. Kommunen ska skapa förutsättningar för fler trygghetsboenden som ett komplement till den äldreomsorg som finns i dag - därför får kommunstyrelsen i uppdrag att aktivt informera byggherrar om vad det innebär och vilka förutsättningar kommunen kan erbjuda.

34. Uppdra till kommunstyrelsen att skyndsamt möjliggöra en högre takt på byggande av fler småhus (villor, radhus).

En bättre skola

35. För- och grundskolenämnden ges i uppdrag att aktivt arbeta för att kommunala skolor i Umeå inför betyg redan från åk 4.

36. För- och grundskolenämnden ges i uppdrag att skyndsamt utreda och kartlägga förekomsten av hot och våld på Umeås grundskolor.

37. För- och grundskolenämnden ges i uppdrag att ta fram konkreta förslag på hur tryggheten på Umeå grundskolor kan öka.

38. Alla brott på skoltid eller i anslutning till skoldagen ska polisanmälas.

39. Alla kommunala skolor ska ombildas till intraprenader. Det ger möjlighet att driva verksamheten med en ekonomisk självständighet och egen profil. Ett ökat inflytande för skolledning och lärare, minskad politisk detaljstyrning och större möjligheter att kunna profilera sin egen skola.

40. Avlasta lärarna från administrativt arbete, genom ett successivt införande av lärarassistenter.

41. Krafttag mot narkotika. Inför frivilliga slumpvisa drogtester på Umeås gymnasieskolor som en del i skolans förebyggande arbete.

42. Kontakta Polisen för ett samarbete gällande att hitta narkotika på skolorna, där narkotikahundar kan användas. Sker redan idag i Robertsfors kommun, samt vid friskolor i Umeå.

43. Umeås skolor måste få möjlighet att jobba mer aktivt med att bekämpa mobbning. Det är mobbaren, inte den mobbade, som ska tvingas byta skola om ingen annan lösning är möjlig.

44. Den kommunala förvaltningen ska i större utsträckning ordna lärlingsplatser åt studerande på yrkesutbildningar. Syftet är att underlätta för eleverna att efter utbildningen komma ut på arbetsmarknaden.

45. Uppdra till För- och grundskolenämnden att kartlägga förekomsten av hedersförtryck vid Umeås skolor.

46. Uppdra till För- och grundskolenämnden att kartlägga förekomsten av antisemitism vid Umeås skolor.

47. Uppdra till För- och grundskolenämnden att tillskapa fler resursklasser.

48. Uppdra till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att säkerställa att alla gymnasieelever ska erbjudas möjlighet att driva UF-företag.

Tryggt att leva, bo och åldras i hela Umeå

49. Inrätta en ny central kvalitets- och trygghetsinspektion som tar ett helhetsgrepp om inspektioner, tillsyn och uppföljning av kvaliteten inom äldreomsorgen i Umeå kommun. Utöver de uppföljningar och inspektioner som redan sker. Inspektionerna ska ske såväl anmälda som oanmälda.

50. Inför vårdnära serviceteam på kommunens alla vård- och omsorgsboenden för att frigöra arbetsuppgifter från omvårdnadspersonal samtidigt som det ger mer tid till brukarna som personalen är till för.

Kultur och fritid

51. Att kulturnämnden utreder och uppmuntrar alternativa driftsformer inom kulturnämndens verksamhet genom upphandlingar, valfrietssystem eller på andra sätt få privata aktörer att verka inom kommunens kulturella verksamheter.

52. Att Umeå kommun bejakar, uppskattar och inte motarbetar privata aktörer som vill satsa på kulturella upplevelser i Umeå, som exempelvis musikfestivaler.

53. Att lokala kulturarv och kulturinstitutioner används som en tillgång i utvecklingssammanhang och för besöksnäringen.

54. Att använda de internationellt framgångsrika kulturaktörerna och de stora evenemangen för att öka kommunens attraktionskraft.

55. Utveckla och värna bibliotekens kärnverksamhet i större utsträckning och tydliggöra och fokusera bibliotekets roll som läsfrämjare för att vända trenden med färre boklån.

56. Säkerställa att biblioteken även i framtiden är en trygg plats i berörda delar av kommunen.

57. Uppdra till kulturnämnden att genomföra extern granskning av alla studieförbund som erhåller stöd från Umeå kommun, för att motverka fusk.

58. Skärp uppföljningen och kontrollen av de föreningar som erhåller offentligt stöd av fritidsnämnden och kulturnämnden. Inte en enda skattekrona ska riskera att betalas ut till fusk, eller extrema och odemokratiska organisationer.

59. Avveckla Kvinnohistoriskt Museum i Väven, och det som är av bevarandevärde överflyttas till Västerbottens Museum.

60. Avveckla det kommunala stödet till Guitars, som numera fördelas via stödet till Umeå Folkets Hus.

61. Uppdra till kulturnämnden att sluta ge ekonomiskt stöd till studieförbundet Ibn Rushd, vars kopplingar till Muslimska Brödrskapet är väl dokumenterade.

62. Att uppdra till fritidsnämnden och kulturnämnden att tillse att fritidsgårdar och mötesplatser för unga ska ha en generell övre åldersgräns på 18 år.

63. AB Bostaden och övriga delar av Umeå kommunkoncern ska inte hyra ut lokaler till föreningar eller församlingar som bidrar till att sprida uppfattningar som står i strid mot svensk lagstiftning. Umeå kommun måste anta uthyrningsregler för lokaler till föreningar/församlingar, så att det försvårar för odemokratiska och våldsbejakande att sprida sitt budskap.

64. Upphör med kommunala graffittiväggar, däribland de nio temporära vid Hamnmagasinet.

Personalpolitik

65. Uppdra till förvaltningarna att som nytt riktmärke för kommunens interna verksamhet, halvera den tid som går åt till enbart interna möten.

66. Inför möjligheten för samtliga kommunanställda att lämna blod på betald arbetstid.

67. Inför träning på arbetstid för alla kommunanställda, genom att förvaltningarna successivt återinför friskvårdstimmen.

Trygghet och ordning

68. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till fler trygghetsavtal, liknande det som tecknats för Ålidhem centrum. Det tecknas med andra aktörer däribland Polisen, och bör upprättas i andra stadsdelar i behov av liknande insatser.

69. Ge tekniska nämnden i uppdrag att snarast införa kamerabevakning av särskilt brottsutsatta platser i kommunen, i områden och på platser där Polisen inte har satt upp kamerabevakning.

70. Ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett program över hur kamerabevakning i större utsträckning ska användas dels på särskilt brottsutsatta platser, dels för att bevaka det kommunala fastighetsbeståndet.

71. Ge tekniska nämnden i uppdrag att i en särskild trygghetssatsning anställa/anlita kommunala ordningsvakter som ska arbeta trygghetsskapande runt om i Umeå.

72. Inför tiggeriförbud inom centrumfyrkanten.

73. Inför flexibla busstopp, ett arbetssätt i kollektivtrafiken där passagerare ska kunna få stiga av mellan busshållplatser, för att öka tryggheten.

74. Uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med berörda nämnder ta fram ett strategi- och åtgärdsprogram för att inte något barn ska behöva växa upp i hederskultur.

75. Uppdra till kommunstyrelsen att kartlägg vilka problem lokala företag har med kriminalitet.

76. Uppdra till kommunstyrelsen att i dialog med näringslivet tar fram en åtgärdsplan för att minska företagens brottsutsatthet och otrygghet.

Övrigt

77. Utred förutsättningarna – fördelar och nackdelar – med en avyttring av vissa samhällsfastigheter. Detta som en del i att bl.a. minska kommunens ökande låneskuld.

78. Sälj merparten av de kommunala lokaler som kommunen inte längre har någon verksamhet i.

79. Sälj samtliga lägenheter som ägs av Umeå kommun i Hemavan, inklusive de som ägs av Umeås kommunala bolag.

80. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att - tillsammans med berörda nämnder - identifiera och stoppa fusk med välfärdssystemen, däribland sådant som har koppling till organiserad brottslighet. Kända riskområden är utbetalningar av ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag och assistansersättning.

81. Förläng möjligheten till serveringstillstånd för restauranger och nattklubbar till kl. 03.00.

82. Ge möjlighet för restauranger att hålla öppet uteserveringar året runt.

83. Stryk målsättningen att Umeå kommun senast år 2025 ska erbjuda 50 procent ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter. Fokus måste vara på att öka andelen lokalproducerade livsmedel.

84. Uppdra till kommunstyrelsen att fördubbla stödet till landsbygdsutveckling (Lokalt ledd utveckling).

85. Uppdra till Vakin att utreda möjligheten att införa testverksamhet av bestäm-självtömning av sopkärl
86. Inför som krav att ungdomar ska söka minst ett sommarjobb på den ordinarie arbetsmarknaden för att få söka sommarjobb/ferieprao hos Umeå kommun, samt att CV och personligt brev ska bifogas med ansökan när ungdomar söker sommarjobb/ferieprao hos Umeå kommun.
87. Kommunens insatser för s.k. utsatta EU-migranter ska begränsas till det som är lagstadgat, d.v.s. akut nödbistånd.
88. För att uppnå en effektivare kommunal fastighetsförvaltning bör det utredas om fastighetsförvaltningen ska bolagiseras.
89. Att kommunfullmäktige beslutar att Umeå kommun slutar utbetala elsaneringsbidrag.
90. Att kommunfullmäktige ställer sig bakom ambitionen med en fast förbindelse över Kvarken mellan Umeå och Vasa.

Yrkande

Kommunfullmäktige beslutar

- att fastställa skattesatsen år 2022 till 22,65
- att fastställa kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2022 – 2025
- att fastställa uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning
- att fastställa Moderaternas förslag till nettokostnadsbudget 2022 och plan 2023–2025 för respektive styrelse eller nämnd
- att fastställa investeringsbudget för 2022 och investeringsplan för 2023–2025. *(M lägger sig på samma nivåer som S/MP-förslaget)*
- att för löneökningar 2022 avsätta 2,45 % vilka fördelas per nämnd
- att godkänna att kommunstyrelsen under löpande år får besluta om omfördelning av medel, som frigörs till följd av samordningsvinster
- att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget
- att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar
- att fastställa plan för exploateringsverksamheten för 2022–2025

Moderaternas budget år 2022 (tkr)

Nämnd/styrelse	Ram 2021 KF-beslut	Ram 2021 inkl juster.	Ram 2022 (S/MP)	Ram 2022 (M)	M jmf S/MP	Förändr (M) Ram 2021
Överförmyndarnämnden	-13 736	-13 735	-14 761	-14 761	-	- 1 025
Kommunstyrelsen (ink. fin. kostnader pensioner)	-939 559	-938 637	-1 044 829	-1 017 329	27 500	-77 770
<i>Specifikation:</i>						
<i>Kraftverksamhet</i>	120 000	120 000	112 000	112 000	-	-8 000
<i>Kollektivtrafik</i>	-129 566	-129 566	-137 566	-137 566	-	-8 000
<i>Umeå Folkets Hus</i>	-26 975	-26 975	-27 245	-19 745	7 500	7 230
<i>Västerbottens Museum</i>	-16 391	-16 391	-16 693	-16 693	-	-302
<i>Norrlandsoperan</i>	-29 998	-29 998	-30 540	-30 540	-	-542
<i>Friskvårdsbidrag</i>	-6 350	-6 350	-7 414	-7 414	-	-1 064
<i>Fackliga förtroendemän</i>	-11 799	-11 799	-13 096	-13 096	-	-1 297
<i>Utdelning UKF</i>	30 000	30 000	0	0	-	-30 000
<i>Utvecklingsanslag</i>						
<i>Tillväxtanslag</i>	-17 815	-17 815	-17 815	-17 815	-	-
<i>Verksamhetsutv, digitalisering</i>	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-	-
<i>Verksamhetsutv, social hållbarhet</i>	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-	-
<i>Verksamhetsutv, bostadsförsörjning</i>	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-	-
<i>Anslag för övriga oförutsedda behov</i>	-20 337	-20 337	-20 337	-14 337	6000	6000
<i>Avskrivningar</i>	-455 759	-455 759	-504 116	-504 116	-	-48 357
<i>Utrangeringar</i>	-21 083	-21 083	-19 000	-19 000	-	2083
<i>Pensioner nettokostnad</i>	-105 918	-105 918	-106 034	-106 034	-	-116
<i>SLK, pol verksamhet, övrigt</i>	-232 569	-231 646	-241 972	-227 972	14 000	4597
Kommunfullmäktige	-3 734	-3 734	-3 784	-3 784	-	-50
Personalnämnd	-1 151	-1 151	-1 178	-1 178	-	-27
Valnämnd	-72	-72	-14 874	-14 874	-	-14 802
Tekniska nämnden	- 1 241 503	-1 241 503	-1 316 001	-1 319 001	-3000	-77 498
Byggnadsnämnden	-44 841	-45 161	-50 266	-50 266	-	-5 425
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-15 744	-15 424	-17 658	-15 658	2 000	86
Brand- och räddningsnämnd	-63 929	-63 929	-66 031	-66 031	-	-2 102
Äldrenämnd	-1 149 711	-1 149 711	-1 193 600	-1 215 600	-22 000	-65 889
Individ- och familjenämnden	-1 425 125	-1 423 847	-1 483 351	-1 448 351	35 000	-23 226
Fritidsnämnden	-135 745	-137 023	-140 394	-140 394	-	-4 649
Kulturnämnden	-148 326	-149 248	-153 070	-135 570	17 500	12 756
För- och grundskolenämnd	-2 079 604	-2 079 604	-2 136 805	-2 146 805	-10 000	-67 201
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-509 217	-509 217	-537 719	-537 719	-	-28 502
Gemensam IT-nämnd (Umeå, Ske-å, Vän)	0	0	0	0	-	-
Gemensam nämnd Umeåregionen, adm	0	0	0	0	-	-
Skattesänkning, 15 öre år 2022					-46 350	-46 350
Resultat S/MP-budgeten	78 600	78 600	82 700			
Resultat Moderaternas budget				83 350	650	